

WYJAŚNIENIA W SPRAWIE WNIOSEKÓW O ODSTĄPIENIE OD WYMIERZENIA I O OBNIŻENIE KARY PIENIĘŻNEJ

20 LISTOPADA 2025

Spis treści

1.	WSTĘP	3
2.	INFORMACJE OGÓLNE	4
2.1.	Czym jest program łagodzenia kar?	4
2.2.	Kto może złożyć wniosek?	4
2.3.	W jakiej sprawie można złożyć wniosek?	6
2.4.	Rodzaje wniosków	8
2.4.1.	Wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej	8
2.4.2.	Wniosek o obniżenie kary pieniężnej	8
2.4.3.	Wniosek uproszczony	9
2.5.	Wnioski łączne	9
2.6.	Inne rodzaje obniżek kar pieniężnych związane ze stosowaniem programu łagodzenia kar, ale niestanowiące wniosków w ramach tego programu	10
2.6.1.	<i>Leniency plus</i>	10
2.6.2.	Częściowe odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej	12
2.7.	Zasady kontaktu z Urzędem	12
2.8.	Wnioski a przedsiębiorcy należący do rozbudowanych grup kapitałowych	13
2.9.	Język wniosku	15
3.	PRZYGOTOWANIE WNIOSKODAWCY DO ZŁOŻENIA WNIOSKU	16
3.1.	Istotne zasady dotyczące procesu składania wniosku	16
3.1.1.	Powzięcie zamiaru złożenia wniosku	16
3.1.2.	Zachowanie integralności dowodów	17
3.1.3.	Zachowanie poufności	20
3.1.4.	Zachowanie integralności dowodów a zachowanie poufności	21
3.2.	Kontakt z Urzędem w celu wstępnego omówienia sprawy	22
3.3.	Audyty	22
3.4.	Oświadczenia pracowników wnioskodawcy	23
3.5.	Wniosek o wyznaczenie terminu	23
4.	SPOSODY ZŁOŻENIA WNIOSKU I SPOSODY PRZEDSTAWIENIA DOWODÓW ORAZ INFORMACJI	25
4.1.	Złożenie wniosku	25
4.1.1.	Wniosek pisemny utrwalony w postaci papierowej	25
4.1.2.	Wniosek pisemny utrwalony w postaci elektronicznej	26
4.1.3.	Wniosek ustny	27
4.2.	Przedstawienie dowodu lub informacji	29
5.	WARUNKI ODSTĄPIENIA OD WYMIERZENIA KARY PIENIĘŻNEJ ORAZ OBNIŻENIA KARY PIENIĘŻNEJ	31
5.1.	Warunki dotyczące jedynie wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej	32

5.1.1.	Dowód lub informacja _____	32
5.1.2.	Brak przymuszania _____	35
5.2.	Warunki występujące jedynie przy wnioskach o obniżenie kary pieniężnej _____	36
5.3.	Warunki wspólne dla obu typów wniosków _____	38
5.3.1.	Warunki mające zastosowanie od chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku _____	39
5.3.2.	Zaprzestanie naruszenia _____	39
5.3.3.	Przedstawienie opisu naruszenia _____	40
5.3.4.	Współpraca _____	43
6.	PROCEDOWANIE WNIOSKU _____	46
6.1.	Wniosek okazuje się niekompletny lub zawiera braki formalne _____	46
6.2.	Wstępny status wniosku albo brak jego przyznania _____	47
6.2.1.	Zawiadomienie o wstępnym statusie _____	48
6.2.2.	Nieuwzględnienie wniosku _____	49
6.3.	Sytuacje szczególne _____	49
6.3.1.	Zawiadomienie ostrzegawcze _____	49
6.3.2.	Wycofanie wniosku _____	50
6.3.3.	Zwrot wniosku _____	50
6.4.	Wpływ wniosku na wysokość kary pieniężnej _____	51
6.4.1.	Odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej _____	51
6.4.2.	Obniżenie kary pieniężnej _____	51
7.	WNIOSEK A DODATKOWE OBNIŻENIE KARY, O KTÓRYM MOWA W ART. 113D U.O.K.K. _____	53
8.	WNIOSEK A DOBROWOLNE PODDANIE SIĘ KARZE _____	55
9.	WNIOSEK A STATUS SYGNALISTY _____	56

1. Wstęp

- (1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes Urzędu”) wydaje na podstawie art. 31a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616 ze zm.) (dalej: „u.o.k.k.”) niniejsze wyjaśnienia w sprawie wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej i wniosków o obniżenie kary pieniężnej, w tym zastosowania art. 113a-113l u.o.k.k.
- (2) Celem wyjaśnień jest zwiększenie przejrzystości i zrozumiałości przepisów u.o.k.k. w zakresie postępowania ze wskazanymi wyżej wnioskami oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 lipca 2024 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania z wnioskiem o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej i z wnioskiem o obniżenie kary pieniężnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1127) (dalej: „rozporządzenie w sprawie programu łagodzenia kar”), a także omówienie zagadnień praktycznych związanych z rozpatrywaniem tych wniosków. W dalszych częściach wyjaśnień przepisy te nazywane są „programem łagodzenia kar”.¹
- (3) W Załączniku („Współpraca z UOKiK przez uczestników zmów rynkowych”) do niniejszych wyjaśnień przedstawiono skrót informacji zawartych w wyjaśnieniach - zapoznanie się z tym załącznikiem jest szczególnie pożądane w przypadku osób zarządzających.²
- (4) Wyjaśnienia nie mają charakteru prawnie wiążącego, niemniej fakt ich opublikowania należy interpretować w ten sposób, że w odniesieniu do wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej oraz wniosków o obniżenie kary pieniężnej Prezes Urzędu będzie podejmował działania w sposób określony w niniejszych wyjaśnieniach, a ewentualne odstępstwa od nich mogą nastąpić jedynie wyjątkowo i będą wiązały się z przedstawieniem uzasadnienia dla takiego działania.
- (5) Wyjaśnienia stosuje się do wniosków złożonych od 20 maja 2023 r.³

¹ O ile nie zastrzeżono inaczej, określenie to ma zatem w niniejszych wyjaśnieniach inne znaczenie niż definicja programu łagodzenia kar w art. 4 pkt. 5c u.o.k.k. W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów pojęcie „program łagodzenia kar” odnosi się do przepisów stosowanych przez Komisję Europejską i inne państwa członkowskie Unii Europejskiej. Niniejsze wyjaśnienia używają pojęcia „program łagodzenia kar” w szerszym znaczeniu w celu uproszczenia opisu, a zarazem w zgodzie ze zwyczajowo przyjętym określeniem w ten sposób również przepisów prawa polskiego.

² Co do osób zarządzających, zob. również pkt. 2.2 wyjaśnień.

³ W odniesieniu do wniosków złożonych od 20 maja 2023 r. do 9 sierpnia 2024 r., tj. przed wejściem w życie rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar, Prezes Urzędu stosuje interpretacje podane do wiadomości publicznej w niniejszych wyjaśnieniach odpowiednio.

2. Informacje ogólne

2.1. Czym jest program łagodzenia kar?

- (6) Program łagodzenia kar (znany też pod angielską nazwą *leniency*) stanowi zbiór przepisów, na podstawie których Prezes Urzędu może podjąć sformalizowaną współpracę z uczestnikiem lub byłym uczestnikiem zмовы rynkowej (porozumienia ograniczającego konkurencję).
- (7) W ramach tej współpracy przedsiębiorca lub osoba zarządzająca ujawnia Prezesowi Urzędu istnienie zмовы rynkowej (porozumienia ograniczającego konkurencję) lub istotne dowody wskazujące na jej funkcjonowanie, a zarazem współpracuje z Prezesem Urzędu w wykazaniu jej istnienia. W związku z tą współpracą, Prezes Urzędu nie nakłada kary pieniężnej bądź obniża karę pieniężną nakładaną na przedsiębiorcę lub osobę zarządzającą, w przypadku spełnienia warunków wskazanych w art. 113a-113c u.o.k.k., które omawiane są w dalszej części niniejszych wyjaśnień.
- (8) Ta sformalizowana współpraca w ramach programu łagodzenia kar może zostać rozpoczęta jedynie poprzez złożenie przez przedsiębiorcę lub osobę zarządzającą odpowiedniego wniosku na podstawie art. 113a u.o.k.k. Rodzaje tych wniosków i procedura ich składania omówione są w kolejnych częściach wyjaśnień.⁴
- (9) W ramach programu łagodzenia kar istotne jest, aby przedsiębiorca lub osoba zarządzająca jak najszybciej złożyła wniosek. Szybkie złożenie wniosku - nim zrobią to inni uczestnicy porozumienia - zwiększa szansę uzyskania całkowitego odstąpienia przez Prezesa Urzędu od nałożenia kary lub uzyskania wyższego obniżenia kary.

2.2. Kto może złożyć wniosek?

- (10) Wniosek w ramach programu łagodzenia kar może zostać złożony przez przedsiębiorcę (np. spółkę) lub osobę zarządzającą.⁵
- (11) Wniosek składany przez przedsiębiorcę (np. spółkę) automatycznie obejmuje również przedsiębiorców wywierających decydujący wpływ na tego przedsiębiorcę oraz przedsiębiorców, na których ten przedsiębiorca sam wywiera decydujący

⁴ Zob. pkt. 2.4 i 4 wyjaśnień.

⁵ Pojęcie „przedsiębiorcy” zdefiniowane zostało w art. 4 pkt. 1 u.o.k.k. Pojęcie „osoby zarządzającej” zdefiniowane zostało w art. 4 pkt. 3a u.o.k.k. - osobą zarządzającą może być także osoba działająca na rzecz przedsiębiorcy (np. jego pracownik), która nie jest członkiem organu zarządzającego spółki.

wpływ.⁶ W praktyce oznacza to, że gdy np. spółka składa wniosek w ramach programu łagodzenia kar, to wniosek ten (co do zasady) automatycznie obejmuje również spółkę-matkę i spółkę-córkę.⁷ Dodatkowe uwagi na temat przedsiębiorców należących do grup kapitałowych i sposobu składania przez nich wniosków przedstawiono w pkt. 2.8 wyjaśnień.

- (12) Jeżeli wniosek składa przedsiębiorca, to wniosek ten automatycznie obejmuje wszystkie osoby zarządzające tego przedsiębiorcy.⁸ Oznacza to, że gdy przedsiębiorca (np. spółka) złoży wniosek w ramach programu łagodzenia kar, to wniosek automatycznie obejmie jej osoby zarządzające (np. członków zarządu). Jeżeli osoba zarządzająca współpracuje z Prezesem Urzędu od powzięcia wiadomości o złożeniu wniosku o obniżenie kary pieniężnej w sposób określony w art. 113a ust. 8 u.o.k.k., Prezes Urzędu obniża karę pieniężną nakładaną na tę osobę na tych samych zasadach, na jakich kara pieniężna zostaje obniżona w stosunku do przedsiębiorcy.⁹
- (13) Wniosek przedsiębiorcy automatycznie obejmuje też osoby zarządzające przedsiębiorców wywierających decydujący wpływ na tego przedsiębiorcę oraz przedsiębiorców, na których ten przedsiębiorca sam wywiera decydujący wpływ.¹⁰ Oznacza to, że np. członkowie zarządu spółki-matki lub spółki-córki przedsiębiorcy automatycznie objęci są wnioskiem tego przedsiębiorcy na tych samych zasadach jak jego własne osoby zarządzające.
- (14) W przypadku wniosków składanych indywidualnie przez osoby zarządzające, wnioski te mają węższy zakres - wniosek złożony przez osobę zarządzającą (np. prezesa zarządu spółki) nie obejmuje automatycznie samego przedsiębiorcy (np. spółki). Osoby zarządzające muszą zatem zwrócić uwagę, czy składają wniosek w swoim własnym imieniu czy reprezentując przedsiębiorcę (np. spółkę).

***Przykład 1:** Spółka X posiada zarząd, w skład którego wchodzi A, B i C. W ramach prac zarządu, A, B i C podejmują decyzję, że spółka złoży wniosek o odstąpienie od wymierzenia lub o obniżenie kary pieniężnej. Spółka X składa ten wniosek 1 stycznia 2025 r. Pod wnioskiem podpisują się A i B, co jest zgodne z zasadami reprezentacji Spółki X. Gdy wniosek jest już złożony,*

⁶ Art. 113j ust. 1 pkt. 1-2 u.o.k.k. Zob. dalsze omówienie w pkt. 2.8 wyjaśnień co do decydującego wpływu.

⁷ Wniosek nie będzie dotyczył spółki-matki, która nie wywiera decydującego wpływu, co w praktyce oznacza jednak, że taka spółka-matka nie będzie zazwyczaj przedmiotem zainteresowania Prezesa Urzędu w postępowaniu dotyczącym antykonkurencyjnego porozumienia.

⁸ Art. 113j ust. 1 pkt. 3 u.o.k.k.

⁹ Art. 113j ust. 2 u.o.k.k.

¹⁰ Art. 113j ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k.

C uznaje, że dla pewności złoży również wniosek samodzielnie. Prezes Urzędu uzna w takiej sytuacji, że wniosek Spółki X jest pierwszym wnioskiem w sprawie i że obejmuje on również A, B i C. Wynika to z tego, że na podstawie art. 113j ust. 1 u.o.k.k. złożenie wniosku przez przedsiębiorcę (spółkę) automatycznie objęło swoim zakresem wszystkie osoby zarządzające niezależnie od tego, czy podpisały się pod wnioskiem, czy nie. Możliwość skorzystania przez C z odstąpienia od wymierzenia lub obniżenia kary będzie w tej sprawie wynikała z faktu złożenia wniosku przez Spółkę X, nie samodzielnie przez C.

Przykład 2: *Spółka Y posiada zarząd, w skład którego wchodzi D, E i F. W ramach prac zarządu, D, E i F podejmują decyzję, że spółka złoży wniosek o odstąpienie od wymierzenia lub o obniżenie kary pieniężnej. Na spotkaniu zarządu dochodzi jednak do sporu, czy złożyć wniosek już 1 stycznia 2025 r., czy dopiero w kolejnym tygodniu, gdy z urlopu świąteczno-noworocznego do spółki wrócą wszyscy pracownicy działu prawnego, którzy będą mogli dokładniej sprawdzić, czy wniosek został poprawnie przygotowany. Ostatecznie D i E przegłosowują F i zarząd kolektywnie decyduje, że wniosek zostanie złożony dopiero w kolejnym tygodniu. F nadal obawia się jednak, że do tego czasu wniosek złożyć może też konkurent Spółki Y, który uczestniczył z nią w zмовie. F niedługo przechodzi na emeryturę i najważniejsze dla niego jest, aby spędzić tę emeryturę spokojnie - F uznaje, że nie stanie się nic złego, jeżeli złoży wniosek od razu. W konsekwencji F składa wniosek 1 stycznia 2025 r., a Spółka Y dopiero 6 stycznia 2025 r. Zgodnie z określonymi przez ustawodawcę zasadami programu łagodzenia kar, Prezes Urzędu musiałby w takiej sytuacji uznać, że wniosek F jest pierwszym wnioskiem i że F może liczyć na odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, podczas gdy Spółka Y oraz członkowie zarządu D i E mogą ubiegać się w tych warunkach sprawy jedynie o obniżenie kary pieniężnej.*

2.3. W jakiej sprawie można złożyć wniosek?

- (15) Wniosek w ramach programu łagodzenia kar można złożyć w odniesieniu do każdego typu porozumienia, które wchodzi w zakres art. 6 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE. Oznacza to, że jest to każde porozumienie zawarte między przedsiębiorcami

(przedsiębiorstwami), którego celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji.¹¹ Dotyczy to zarówno porozumień zawieranych między konkurentami (porozumienia horyzontalne), kontrahentami na różnych szczeblach obrotu (porozumienia wertykalne) i porozumień mieszanych (porozumienia horyzontalno-wertykalne). Program łagodzenia kar nie dotyczy nadużywania pozycji dominującej, tj. naruszeń, o których mowa w art. 9 u.o.k.k. oraz art. 102 TFUE.

Przykład 1 (porozumienie horyzontalne). Trzech producentów cementu zawiera porozumienie, w ramach którego ustala ceny cementu.

Przykład 2 (porozumienie horyzontalne). Dwóch przedsiębiorców uczestniczących w przetargach uzgadnia, że podzielą między siebie zamawiających i nie będą przystępowali do tych samych przetargów.

Przykład 3 (porozumienie wertykalne). Producent urządzeń elektronicznych uzgadnia z ich dystrybutorem, że ten drugi nie będzie sprzedawał towaru konsumentom spoza wskazanego rejonu, nawet jeżeli ci sami się do niego zgłoszą z prośbą o przedstawienie oferty.

Przykład 4 (porozumienie horyzontalno-wertykalne). W odpowiedzi na skargi niektórych dystrybutorów, że ceny detaliczne są zaniżane przez innych dystrybutorów, producent sprzętu ogrodowego wskazuje wszystkim dystrybutorom, że ci nie powinni sprzedawać towaru poniżej określonej ceny. Grupa największych dystrybutorów regularnie wskazuje też producentowi, jaka cena detaliczna jest akceptowalna na rynku.

Przykład 5 (porozumienie horyzontalno-wertykalne). Dystrybutorzy domagają się od producenta przemysłowych środków chemicznych, aby nie sprzedawał towaru dystrybutorom, którzy wychodzą poza „swoje” obszary działalności. Producent uzgadnia z dystrybutorami, na jakich obszarach

¹¹ Zakazy określone w art. 6 u.o.k.k. oraz art. 101 TFUE odnoszą się do wszelkich form ustaleń między przedsiębiorcami (przedsiębiorstwami), których stopień oddziaływania na konkurencję może też przejawiać różną intensywność. Zgodnie z art. 101 TFUE: „Niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego”. Przez „porozumienie” w art. 101 TFUE należy uznać wszelkie ustalenia między przedsiębiorstwami - nie są to jedynie pisemne umowy. Przez „praktyki uzgodnione” należy rozumieć praktyki, w ramach których przedsiębiorstwa bez zawierania „porozumienia” świadomie zastępują ryzyko związane z konkurencją praktyczną współpracą między sobą. Art. 6 u.o.k.k. posługuje się szerszą definicją pojęcia „porozumienie”, w zakres której wchodzi „umowy” (będące odpowiednikiem „porozumień” z art. 101 TFUE), „uzgodnienia dokonane w jakiejkolwiek formie” (będące odpowiednikiem „praktyk uzgodnionych” z art. 101 TFUE) oraz „uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych” (będące odpowiednikiem „decyzji związków przedsiębiorstw” z art. 101 TFUE), zob. art. 6 u.o.k.k. w związku z art. 4 pkt. 5 u.o.k.k. W związku z szerszą definicją pojęcia „porozumienie” w prawie polskim niż w prawie unijnym, w wyjaśnieniach Prezes Urzędu posługuje się tym pojęciem - wniosek można złożyć jednak również w odniesieniu do wszystkich innych form ustaleń, o których mowa w art. 101 TFUE, ponieważ odpowiadają one pojęciu „porozumienia” w prawie polskim.

dystrybutorzy będą działać. Dystrybutorzy nie oferują towaru klientom spoza ustalonych obszarów, nawet jeżeli ci sami się po niego zgłaszają - zamiast tego przekazują między sobą informację, że klient się do nich zgłosił i powinien być obsłużony przez konkurenta z właściwego obszaru.

- (16) Wyjątkiem od powyższej zasady, tj. zastosowania programu łagodzenia kar do wszystkich typów porozumień, są tzw. wnioski uproszczone (art. 113f u.o.k.k.), o których mowa w pkt. 2.4.3 wyjaśnień. Wynika to z tego, że wnioski uproszczone składane są jedynie, gdy wcześniej do Komisji Europejskiej wnioskodawca złożył wniosek w ramach unijnego programu łagodzenia kar. Mając na względzie, że unijny program łagodzenia kar dotyczy jedynie porozumień między konkurentami, wniosek uproszczony może w praktyce dotyczyć jedynie porozumień horyzontalnych.

2.4. Rodzaje wniosków

- (17) Ustawa przewiduje trzy rodzaje wniosków:

- (i) wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej;¹²
- (ii) wniosek o obniżenie kary pieniężnej;¹³
- (iii) wniosek uproszczony.¹⁴

- (18) Ogólna charakterystyka tych wniosków została omówiona niżej.

2.4.1. Wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej

- (19) Wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary składany jest na podstawie art. 113a ust. 1 pkt. 1 u.o.k.k. Jeżeli wnioskodawca składający taki wniosek spełni warunki określone w ustawie, to na podstawie art. 113b u.o.k.k. Prezes Urzędu odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej wnioskodawcy. Oznacza to, że Prezes Urzędu przeprowadzi postępowanie antymonopolowe i stwierdzi naruszenie prawa, ale wnioskodawca, spełniający warunki wskazane w ustawie, całkowicie uniknie kary pieniężnej w zamian za współpracę z Prezesem Urzędu w wyjaśnieniu sprawy.

2.4.2. Wniosek o obniżenie kary pieniężnej

- (20) Wniosek o obniżenie kary pieniężnej składany jest na podstawie art. 113a ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k. Jeżeli wnioskodawca składający taki wniosek spełni warunki

¹² Art. 113a ust. 1 pkt. 1 u.o.k.k.

¹³ Art. 113a ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k.

¹⁴ Art. 113f u.o.k.k.

określone w ustawie, to na podstawie art. 113c u.o.k.k. Prezes Urzędu obniża karę pieniężną wymierzaną wnioskodawcy. Oznacza to, że wnioskodawca, spełniający warunki wskazane w ustawie, częściowo unika kary pieniężnej w zamian za współpracę z Prezesem Urzędu w wyjaśnieniu sprawy. Takie obniżenie kary może wynieść maksymalnie 50 proc. Dokładne poziomy obniżeń kary omówione zostały w pkt. 6.4.2 wyjaśnień.

2.4.3. Wniosek uproszczony

- (21) Wniosek uproszczony składany jest na podstawie art. 113f u.o.k.k. Wniosek uproszczony może być złożony, w przypadku złożenia przez przedsiębiorcę do Komisji Europejskiej wniosku w ramach programu łagodzenia kar, o którym mowa w art. 4 pkt. 5c u.o.k.k., w związku z udziałem w porozumieniu obejmującym terytorium **więcej niż trzech państw członkowskich Unii Europejskiej**. Wniosek w formie uproszczonej może zostać złożony również w przypadku wystąpienia przez przedsiębiorcę do Komisji Europejskiej o tzw. poświadczenie kolejności złożenia wniosku w ramach programu łagodzenia kar, o którym mowa w art. 4 pkt. 5c u.o.k.k. Wniosek uproszczony posiada bardziej zwięzły opis faktów niż pozostałe wnioski składane do Prezesa Urzędu.
- (22) Złożenie wniosku uproszczonego dotyczy w praktyce sytuacji, gdy np.: (i) wnioskodawca uczestniczy w kartelu, co do którego uznaje, że najprawdopodobniej postępowanie będzie prowadzić Komisja Europejska (a nie krajowy organ ochrony konkurencji), więc do niej składa odpowiedni wniosek;¹⁵ (ii) jednocześnie, w celu uniknięcia ryzyka, że Komisja Europejska uzna, że to organy państw członkowskich powinny prowadzić postępowania, wnioskodawca składa też wniosek do Prezesa Urzędu. W konsekwencji, nawet gdyby Komisja Europejska nie prowadziła postępowania, wnioskodawca posiadałby już zagwarantowaną kolejność złożenia wniosku w ramach programu łagodzenia kar prowadzonego przez Prezesa Urzędu.

2.5. Wnioski łączne

- (23) Jak zostało omówione wyżej, zgodnie z art. 113a ust. 1 u.o.k.k., funkcjonują dwa rodzaje wniosków: (a) wnioski o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej;

¹⁵ Co do pojęcia „kartelu”, zob. art. 4 pkt. 5a u.o.k.k. Jak zostało omówione wcześniej, wnioski o odstąpienie od wymierzenia kary oraz wnioski o obniżenie kary (w odróżnieniu od wniosków uproszczonych) można również składać w odniesieniu do porozumień innych niż kartele, ponieważ polski program łagodzenia kar ma szerszy zakres od programu prowadzonego przez Komisję Europejską, zob. pkt. 2.3 wyjaśnień.

(b) wnioski o obniżenie kary pieniężnej.¹⁶ Wnioskodawca może zdecydować się na złożenie konkretnego rodzaju wniosku, ale może też złożyć wniosek łączny (tj. wskazać we wniosku, że wnosi o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej albo o jej obniżenie, jeżeli zgodnie z przepisami nie spełni warunków odstąpienia).

- (24) Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek jedynie o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, a w ocenie Prezesa Urzędu warunki odstąpienia nie będą spełnione, wniosek o odstąpienie może ulec konwersji na wniosek o obniżenie kary pieniężnej.¹⁷

2.6. Inne rodzaje obniżek kar pieniężnych związane ze stosowaniem programu łagodzenia kar, ale niestanowiące wniosków w ramach tego programu

2.6.1. *Leniency plus*

- (25) Zgodnie z art. 113d u.o.k.k., wnioskodawca, który złożył wniosek o obniżenie kary, może złożyć dodatkowy wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej dotyczący innego porozumienia i otrzymać dodatkowe obniżenie kary, o którym mowa w tym przepisie.

Przykład. Prezes Urzędu przeprowadza przeszukanie u przedsiębiorcy aktywnego na rynku sprzedaży pojazdów osobowych. Wnioskodawca składa 1 stycznia 2025 r. wniosek o obniżenie kary pieniężnej (art. 113a ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k.) w związku z uczestnictwem w kartelu dzielącym rynek sprzedaży detalicznej samochodów osobowych. Następnie 1 lutego 2025 r. ten sam wnioskodawca składa wniosek o odstąpienie od wymierzania kary pieniężnej (art. 113a ust. 1 pkt. 1 u.o.k.k.) w związku z uczestnictwem w kartelu ustalającym wysokość wynagrodzenia dla mechaników w stacjach kontroli pojazdów. Z dużym prawdopodobieństwem te dwa kartele nie są ze sobą powiązane - dotyczą diametralnie różnych rynków (sprzedaż samochodów, pozyskiwanie wykwalifikowanych pracowników do pracy w stacjach kontroli pojazdów) i mają różne cele (podniesienie cen konsumentom, obniżenie kosztów związanych z zatrudnianiem mechaników). W konsekwencji Prezes Urzędu będzie najprawdopodobniej prowadził dwa odrębne postępowania dotyczące tych naruszeń (jedno związane z kartelem podziałowym w odniesieniu do samochodów i drugie związane z kartelem płacowym w odniesieniu do pracowników). W takiej sytuacji, jeżeli oba wnioski spełnią

¹⁶ Zob. pkt. 2.4.1 i 2.4.2 wyjaśnień.

¹⁷ Art. 113a ust. 2-4 u.o.k.k. Zob. akapit (190) wyjaśnień.

warunki programu łagodzenia kar (tj. wnioskodawca będzie mógł liczyć na obniżenie kary w związku z wnioskiem z 1 stycznia 2025 r. i na odstąpienie kary w związku z wnioskiem z 1 lutego 2025 r.), wnioskodawca będzie mógł też liczyć na dodatkowe obniżenie kary w sprawie dotyczącej kartelu podziałowego (art. 113d u.o.k.k.).

- (26) Rozwiązanie, o którym mowa w art. 113d u.o.k.k., nazywane jest zwyczajowo *leniency plus*, jednak nie stanowi odrębnego typu wniosku. Oznacza to, że wnioskodawca nie powinien zawierać w swoim wniosku, który w jego założeniu ma zagwarantować mu skorzystanie z tego rozwiązania, określeń „wniosek *leniency plus*” lub równoważnych (np. w nagłówku pisma) ani nawiązywać do wcześniej złożonego wniosku (np. wskazywać w treści pisma, że składa wniosek na podstawie art. 113d u.o.k.k.). Jeżeli wnioskodawca zamierza wskazywać Prezesowi Urzędu na te okoliczności, to powinien zrobić to w odrębnym piśmie - sam art. 113d u.o.k.k. znajduje zastosowanie automatycznie (obniżenie, o którym mowa w tym przepisie, nie jest przyznawane „na wniosek”, a Prezes Urzędu bada zastosowanie tego przepisu z urzędu).

***Dobrze:** Wnioskodawca składa 1 stycznia 2025 r. wniosek o obniżenie kary pieniężnej i w nagłówku pisma wskazuje „Wniosek o obniżenie kary pieniężnej”, powołując się dalej w piśmie na art. 113a u.o.k.k. Prezes Urzędu nadaje temu wnioskowi nazwę „X” i informuje o tym wnioskodawcę.¹⁸ Następnie 1 lutego 2025 r. wnioskodawca składa wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej i w nagłówku pisma wskazuje „Wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej”, powołując się dalej w piśmie na art. 113a u.o.k.k. Prezes Urzędu nadaje temu wnioskowi nazwę „Y” i informuje o tym wnioskodawcę. Niezależnie od złożenia tych dwóch wniosków, z ostrożności, wnioskodawca wskazuje Prezesowi Urzędu odrębnym pismem, przesłanym z powołaniem się na nazwę sprawy „X”, że złożył też wniosek 1 lutego 2025 r. i że w postępowaniu dotyczącym wniosku „X” może mieć zastosowanie art. 113d u.o.k.k.*

***Źle:** Wnioskodawca składa 1 stycznia 2025 r. wniosek o obniżenie kary pieniężnej i w nagłówku pisma wskazuje „Wniosek o obniżenie kary pieniężnej”, powołując się dalej w piśmie na art. 113a u.o.k.k. Prezes Urzędu nadaje temu wnioskowi nazwę „X” i informuje o tym wnioskodawcę. Następnie 1 lutego 2025 r. wnioskodawca składa wniosek o odstąpienie od*

¹⁸ Co do nazw wniosków, zob. akapit (31) wyjaśnień.

wymierzenia kary pieniężnej i w nagłówku pisma wskazuje „Wniosek leniency plus”, powołując się dalej w piśmie na art. 113a w związku z art. 113d u.o.k.k. i informując Prezesa Urzędu, że złożył też wniosek 1 stycznia 2025 r.

Wyjaśnienie: Ustawodawca nie wyróżnia jako odrębnej kategorii „wniosku leniency plus”, dlatego wnioskodawca nie powinien tak nazywać swojego wniosku. Ponadto wnioskodawca nie musi powoływać się na art. 113d u.o.k.k. jako podstawę złożenia wniosku, ponieważ przepis ten dotyczy działań Prezesa Urzędu, nie wnioskodawcy. Prezes Urzędu nie potrzebuje także informacji o wniosku z 1 stycznia 2025 r. we wniosku z 1 lutego 2025 r. - jeżeli Prezes Urzędu będzie stosował art. 113d u.o.k.k., to nastąpi to w sprawie dotyczącej wniosku z 1 stycznia 2025 r., nie 1 lutego 2025 r.

- (27) Dodatkowe uwagi dotyczące zastosowania art. 113d u.o.k.k. przedstawione zostały w pkt. 7 wyjaśnień.

2.6.2. Częściowe odstępianie od nałożenia kary pieniężnej

- (28) Zgodnie z art. 113c ust. 4 u.o.k.k., w odniesieniu do wnioskodawcy ubiegającego się o obniżenie kary pieniężnej niektóre okoliczności, wskazane w tym przepisie, nie są brane pod uwagę przy wymierzaniu kary.
- (29) Rozwiązanie to nazywane jest zwyczajowo *partial immunity* („częściowe odstępianie od nałożenia kary pieniężnej”). Podobnie jak w przypadku art. 113d u.o.k.k., rozwiązanie to nie stanowi odrębnego rodzaju wniosku - wnioskodawca nie powinien formułować odrębnych wniosków w tym zakresie ani kierować do Prezesa Urzędu „wniosków o częściowe odstępianie od nałożenia kary pieniężnej”. Szersze uwagi dotyczące zastosowania art. 113c ust. 4 u.o.k.k. omówione zostały w pkt. 6.4.2 wyjaśnień.

2.7. Zasady kontaktu z Urzędem

- (30) Kontakt roboczy w sprawie wniosków w ramach programu łagodzenia kar możliwy jest pod adresem leniency@uokik.gov.pl oraz numerem telefonu 22 55 60 555.
- (31) W przypadku innych niż robocze kontaktów z Prezesem Urzędu, wnioskodawca powinien mieć na względzie, że po otrzymaniu wniosku o odstępianie od wymierzenia kary pieniężnej lub o jej obniżenie, wnioskowi w Urzędzie przypisywany jest znak sprawy, w którym zawarta jest nazwa wniosku. Po otrzymaniu informacji o nadaniu tego znaku, wnioskodawca powinien powoływać

się na ten znak w kontaktach z Urzędem (a nie np. na znak postępowania wyjaśniającego albo postępowania antymonopolowego).

- (32) Wnioskodawca nie powinien odnosić się do kwestii związanych z programem łagodzenia kar w pismach nie dotyczących programu łagodzenia kar (np. odpowiedziach na wezwanie przesłanych na podstawie art. 50 u.o.k.k. w toku postępowania wyjaśniającego). Jeżeli udzielenie pełnej odpowiedzi na wezwanie wymaga takiego odniesienia, to wnioskodawca powinien przedstawić: (i) odpowiedź na wezwanie opatrzoną znakiem postępowania, w którym wezwanie zostało wystosowane - to pismo nie powinno zawierać wskazanych wyżej odniesień; (ii) dodatkowo odrębne pismo rozszerzające przedstawione informacje, o których mowa wyżej - to odrębne pismo, jako dotyczące programu łagodzenia kar, powinno być opatrzone szczególnym znakiem przypisanym konkretnemu wnioskowi (nazwą wniosku), o którym mowa w akapicie (31) wyjaśnień.
- (33) Rekomendowane jest zatem, aby w korespondencji z Prezesem Urzędu wnioskodawcy utrzymywali podział, w ramach którego wątki związane z programem łagodzenia kar omawiane są w pismach sygnowanych znakiem zawierającym nazwę wniosku; kwestie niezwiązane z programem łagodzenia kar powinny być natomiast opatrywane znakiem postępowania wyjaśniającego albo antymonopolowego.
- (34) Powyższe ułatwia również Prezesowi Urzędu ochronę informacji przedstawianych przez wnioskodawcę względem podmiotów trzecich, co pozostaje w interesie wnioskodawcy.
- (35) Bardziej szczegółowe informacje dotyczące składania wniosków zostały przedstawione w pkt. 4 wyjaśnień.

2.8. Wnioski a przedsiębiorcy należący do rozbudowanych grup kapitałowych

- (36) Przedsiębiorca działający w rozbudowanej grupie kapitałowej może powziąć wątpliwość, który podmiot należący do jego grupy kapitałowej powinien złożyć wniosek. Wątpliwość ta może wynikać z tego, że w przypadku wnioskodawców będących przedsiębiorcami, wnioski automatycznie obejmują również przedsiębiorców wywierających decydujący wpływ na wnioskodawcę oraz przedsiębiorców, na których wnioskodawca wywiera decydujący wpływ.¹⁹ Oznacza to, że podobny skutek w postaci zapewnienia ochrony większej liczbie podmiotów z tej samej grupy kapitałowej może zostać zapewniony przez złożenie wniosku przez

¹⁹ Co do tych kwestii zob. pkt. 2.2 wyjaśnień.

różne podmioty należące do tej grupy, przy czym u.o.k.k. nie przesądza, który podmiot powinien wykazać inicjatywę w tym zakresie.

- (37) Istotą uregulowania art. 113j ust. 1 pkt. 1-2 u.o.k.k. jest to, że wniosek składany przez podmiot wchodzący w skład przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE, obejmuje również podmioty wywierające na niego decydujący wpływ i podmioty na które podmiot składający wniosek wywiera decydujący wpływ. Pojęcie „decydującego wpływu”, o którym mowa w art. 113j u.o.k.k., zostało zdefiniowane w art. 6b u.o.k.k. Ponadto, zgodnie z orzecznictwem unijnym, określona przez sądy unijne przesłanka wywierania decydującego wpływu determinuje, które podmioty wchodzą w skład przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE.²⁰
- (38) Z punktu widzenia Prezesa Urzędu sytuacją optymalną jest, gdy wniosek składa podmiot, który: (i) w najszerszym zakresie będzie mógł podejmować kontakty, w tym kontakty robocze, z Prezesem Urzędu; (ii) posiada odpowiednią decyzyjność w strukturach danego przedsiębiorstwa (co zapobiega sytuacjom, gdy w toku kontaktów z Prezesem Urzędu podmiot ten musi zwracać się o instrukcje do innego podmiotu należącego do przedsiębiorstwa); (iii) z dużym prawdopodobieństwem stanie się lub już jest stroną postępowania antymonopolowego.²¹ Zważywszy, że kwestie te w istotnym stopniu zależą od sposobu organizacji danego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE, to członkowie przedsiębiorstwa muszą zdecydować, który podmiot jest najlepiej usytuowany w jego strukturach do złożenia wniosku.
- (39) Jednocześnie w toku współpracy z wnioskodawcą kontakty robocze ze strony Prezesa Urzędu nie muszą być podejmowane zawsze z podmiotem bezpośrednio składającym wniosek. Oznacza to, że jeżeli np. wniosek złoży podmiot będący spółką-córką, a w toku współpracy w ramach programu łagodzenia kar okaże się, że komunikacja bezpośrednio między Prezesem Urzędu a spółką-matką jest bardziej efektywna, kontakty między Prezesem Urzędu a członkami danego przedsiębiorstwa mogą zostać zorganizowane w taki sposób.

²⁰ Co do decydującego wpływu na gruncie art. 101 TFUE, zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 10 września 2009 r. w sprawie C-97/08 P, *Akzo*, EU:C:2009:536, akapit 58.

²¹ Duże prawdopodobieństwo tego, że podmiot stanie się stroną postępowania antymonopolowego występuje przede wszystkim wtedy, gdy pracownicy tego podmiotu aktywnie uczestniczą w naruszeniu np. dokonują antykonkurencyjnych ustaleń.

2.9. Język wniosku

- (40) Wniosek składa się w języku polskim.²² Niemniej za zgodą Prezesa Urzędu wniosek może zostać złożony w innym języku urzędowym Unii Europejskiej.²³
- (41) W celu uzyskania zgody na złożenie wniosku w języku obcym, o którym mowa wyżej, rekomendowane jest podjęcie kontaktu roboczego z Urzędem (zob. pkt. 2.7 wyjaśnień).²⁴ Zgoda Prezesa Urzędu na złożenie wniosku w języku obcym zostanie potwierdzona przez pracowników Urzędu drogą elektroniczną lub - na prośbę wnioskodawcy - pisemnie.
- (42) Prezes Urzędu zawsze udzieli zgody na złożenie wniosku w języku angielskim. W przypadku, gdyby wnioskodawca zamierzał ubiegać się o zgodę na złożenie wniosku w języku obcym innym niż angielski, rekomendowane jest jak najwcześniejsze zwrócenie się do Prezesa Urzędu o wyrażenie zgody, ponieważ zgoda taka może nie zostać udzielona, co może wpływać na organizację procesu składania wniosku przez wnioskodawcę.
- (43) Jak zostaje omówione dalej, wniosek można złożyć na piśmie lub ustnie (zob. pkt. 4 wyjaśnień).
- (44) Wniosek w innym niż polski języku urzędowym Unii Europejskiej złożony na piśmie uznaje się za złożony w dniu i o godzinie jego wpływu do Urzędu, jeżeli w terminie 30 dni od dnia jego wpływu Prezesowi Urzędu zostanie przekazana jego wersja na piśmie w języku polskim.²⁵
- (45) Z kolei wniosek w innym niż polski języku urzędowym Unii Europejskiej złożony ustnie uznaje się za złożony w dniu i o godzinie jego wpływu do Urzędu, jeżeli w terminie 30 dni od dnia jego złożenia Prezesowi Urzędu zostanie przekazana jego wersja w języku polskim na piśmie lub ustnie.²⁶
- (46) Wnioskodawca składający wniosek w języku obcym powinien zatem uwzględnić przy organizacji procesu składania wniosku w swoim przedsiębiorstwie, że dla skutecznego złożenia wniosku (w terminie przypadającym na dzień pierwotnego

²² § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

²³ § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

²⁴ Jeżeli w sprawie toczy się już postępowanie (np. u przyszłego wnioskodawcy przeprowadzone zostało przeszukanie), rekomendowane jest podjęcie kontaktu z osobami prowadzącymi sprawę.

²⁵ § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

²⁶ § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

złożenia wniosku w języku obcym) będzie musiał dostarczyć Prezesowi Urzędu wersję polską we wskazanych wyżej terminach.²⁷

3. Przygotowanie wnioskodawcy do złożenia wniosku

3.1. Istotne zasady dotyczące procesu składania wniosku

(47) Dokładny sposób zorganizowania procesu składania wniosku należy do wnioskodawcy, ponieważ to wnioskodawca najlepiej wie, jak działa jego przedsiębiorstwo i jakie działania powinny być najbardziej efektywne i skuteczne. Z punktu widzenia Prezesa Urzędu istotne jest jednak, aby wnioskodawcy organizując proces składania wniosku podejmowali działania z uwzględnieniem następujących zasad:

1. **Integralność dowodów:** wnioskodawca powinien zorganizować proces składania wniosku w taki sposób, aby należycie zabezpieczyć dowody naruszenia. W szczególności wnioskodawca, od chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku, nie może niszczyć dowodów (art. 113a ust. 6 pkt. 1 u.o.k.k. oraz art. 113c ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k.). Kwestię tę omówiono szerzej w pkt. 3.1.2 wyjaśnień.
2. **Zachowanie poufności:** wnioskodawca powinien zorganizować proces składania wniosku, w taki sposób, aby nie doszło do ujawnienia zamiaru złożenia wniosku (art. 113a ust. 6 pkt. 2 u.o.k.k. oraz art. 113c ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k.) - takie ujawnienie mogłoby bowiem zagrażać skuteczności działań Prezesa Urzędu. Kwestię tę omówiono szerzej w pkt. 3.1.3 wyjaśnień.²⁸

3.1.1. Powzięcie zamiaru złożenia wniosku

- (48) Zgodnie z warunkami programu łagodzenia kar, zasady, o których mowa wyżej, powinny być realizowane przez wnioskodawcę jeszcze nim złoży wniosek - mają one znaczenie od momentu „powzięcia zamiaru złożenia wniosku”.²⁹
- (49) Powzięcie zamiaru złożenia wniosku może przyjmować różne formy. Prezes Urzędu będzie oceniał moment powzięcia zamiaru złożenia wniosku indywidualnie i z uwzględnieniem kontekstu danej sprawy. Niemniej Prezes Urzędu przewiduje,

²⁷ Jeżeli wnioskodawca przedstawi wersję polską w późniejszym terminie, nie oznacza to, że wniosek nie będzie mógł być uwzględniony, ale zostanie potraktowany jako złożony w tym późniejszym terminie, co może wpływać na sytuację prawną wnioskodawcy.

²⁸ Obowiązek zachowania poufności obowiązuje również po złożeniu wniosku, zob. pkt. 5.3.1.

²⁹ Art. 113a ust. 6 u.o.k.k. oraz art. 113c ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k.

że pewne okoliczności w większości typów spraw mogą świadczyć o istnieniu zamiaru złożenia wniosku. Takimi okolicznościami może być w szczególności rozpoczęcie audytu, którego celem jest zgromadzenie dowodów, służących złożeniu wniosku.³⁰

3.1.2. Zachowanie integralności dowodów

- (50) Zgodnie z art. 113a ust. 6 pkt. 1 u.o.k.k. oraz art. 113c ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k., wnioskodawca planujący złożyć wniosek, od powzięcia takiego zamiaru, nie może niszczyć, fałszować ani ukrywać dowodów naruszenia. Te same zasady mają zastosowanie także po złożeniu wniosku, jednak w związku z obowiązkiem współpracy, o którym mowa w art. 113a ust. 8 u.o.k.k. (zob. również pkt. 5.3.4 wyjaśnień).³¹
- (51) Na etapie przygotowywania wniosku szczególnie istotne z punktu widzenia Prezesa Urzędu jest, aby wnioskodawca z uwagą podchodził do ryzyka **zniszczenia dowodów**. Wynika to z tego, że o ile fałszowanie lub ukrywanie dowodów ma charakter działania jednoznacznie nacechowanego złą wiarą wnioskodawcy, to do zniszczenia dowodów może też dojść w wyniku zaniedbań ze strony wnioskodawcy. Jednocześnie określone przez ustawodawcę warunki uczestnictwa w programie łagodzenia kar odnoszą się do każdego niszczenia dowodów, a nie jedynie działania zaplanowanego i przeprowadzonego umyślnie.
- (52) Wnioskodawca ma zatem interes w tym, aby zorganizować proces przygotowywania wniosku w taki sposób, aby nie doszło do niszczenia dowodów, co do którego Prezes Urzędu musiałby zdecydować, czy wpływa ono na możliwość uczestnictwa wnioskodawcy w programie łagodzenia kar. Wnioskodawca, u którego funkcjonuje tzw. program zgodności (*compliance*), może uregulować wprost w tym programie,

³⁰ Możliwe jest przy tym, że wnioskodawca będzie prowadził początkowo analizy prawne jedynie w celu określenia swojej sytuacji prawnej, ale jeszcze w braku zamiaru złożenia wniosku. Mając na względzie, że zamiar ma charakter subiektywny, ale oceniony musi być przez odniesienie do okoliczności obiektywnych, w interesie wnioskodawcy jest, aby od możliwie wczesnych etapów analizy swojej sytuacji prawnej działał w taki sposób, jaki oczekiwany jest w ramach programu łagodzenia kar (zob. pkt. 3.1.2 i 3.1.3 niżej). W takiej sytuacji zmniejszone bowiem zostaje ryzyko prawne związane z tym, że Prezes Urzędu inaczej niż wnioskodawca oceni moment, w którym zaistniał zamiar złożenia wniosku. Jeżeli bowiem wnioskodawca od wczesnego momentu analizy sprawy będzie działał z zachowaniem zasad, o których mowa w pkt. 3.1.2 i 3.1.3 niżej, to wymogi uczestnictwa w programie łagodzenia kar będą spełnione niezależnie od dokładnego wyznaczenia momentu powzięcia zamiaru złożenia wniosku.

³¹ Ustawodawca używa w art. 113a ust. 6 u.o.k.k. pojęcia „ukrywania dowodów”, natomiast w art. 113a ust. 8 u.o.k.k. „zatajania dowodów”. Jakkolwiek pojęcie „zatajania dowodów” ma charakter szerszy niż „ukrywania dowodów”, w praktyce rozróżnienie to nie wpływa istotnie na obowiązki wnioskodawcy, ponieważ z chwilą złożenia wniosku (a nie jedynie planowania jego złożenia) po stronie wnioskodawcy powstaje obowiązek niezatajania dowodów - co za tym idzie, wnioskodawca powinien przedstawić Prezesowi Urzędu wszelkie relewantne dowody.

jakie kluczowe czynności powinny podjąć osoby odpowiedzialne za przygotowanie wniosku, w celu zapobiegnięcia zniszczeniu dowodów.³²

(53) Wnioskodawca może w szczególności zbadać, czy:

- (i) wykorzystywane przez niego systemy informatyczne lub usługi (w tym aplikacje mobilne) nie są skonfigurowane w taki sposób, że dane elektroniczne zostaną z nich automatycznie usunięte po określonym czasie (np. już po powzięciu zamiaru złożenia wniosku);
- (ii) jego polityka zarządzania urządzeniami informatycznymi przekazywanymi pracownikom nie przewiduje, że w chwili odejścia z pracy pracownika i zwrotu sprzętu, dane z urządzenia są natychmiast usuwane.³³

(54) Zrozumiałe jest przy tym, że na różnych etapach współpracy w ramach programu łagodzenia kar (w tym przed jej oficjalnym rozpoczęciem) wnioskodawca może posiadać różny poziom wpływu na zdarzenia w swoim przedsiębiorstwie, w tym działania swoich pracowników. Z tych względów, przy ocenie sytuacji związanych ze zniszczeniem dowodów, istotne dla Prezesa Urzędu jest, czy wnioskodawca działał z zachowaniem dobrej wiary i podjął racjonalne działania służące zachowaniu integralności dowodów.³⁴

(55) Przykład poniżej dodatkowo obrazuje podejście Prezesa Urzędu do kwestii niszczenia dowodów:

Przykład (stan faktyczny): Zarząd spółki podejrzewa, że dyrektor działu sprzedaży mógł zaangażować się w znowę z konkurentem spółki. Podejrzanie to wynika z tego, że do zarządu trafiła informacja od jednego z klientów, wskazująca, że dział sprzedaży odmówił temu klientowi możliwości zakupu towarów w związku ze „zmianami w sposobie dystrybucji”. Taka zmiana nie miała jednak miejsca, a zarząd od dawna liczył na przejście tego klienta i jego stałą obsługę. Zarząd zleca działowi prawnemu przeanalizowanie poczty służbowej dyrektora działu sprzedaży (bez informowania go o tym).

³² Przedsiębiorca posiadający program zgodności może w szczególności zdecydować się na wykorzystywanie np. oprogramowania pozwalającego na systemowe zabezpieczanie danych i informacji istotnych z punktu widzenia prawnego (tzw. oprogramowanie *legal hold*, *litigation hold*).

³³ Powyższe może prowadzić do zniszczenia dowodów, w sytuacji gdy niezależnie od powzięcia zamiaru złożenia wniosku, w podobnym czasie z pracy rezygnuje jeden z pracowników zaangażowanych w naruszenie, co może skutkować usunięciem (po powzięciu zamiaru złożenia wniosku) danych ze zwróconego przez niego sprzętu, nim dane te zostaną zabezpieczone na potrzeby złożenia wniosku.

³⁴ Przykładowo, jeżeli wnioskodawca wykorzystuje oprogramowanie informatyczne, które pozwala na zastosowanie tzw. archiwizacji w związku z postępowaniem sądowym (*litigation hold*, *legal hold*), to zastosowanie opcji tego oprogramowania przyczynia się do zachowania integralności dowodów.

Ta analiza nie wskazuje na kontakty z konkurentami, ale niezależnie od niej, w wyniku rutynowego audytu finansowego, ujawnione zostaje, że spółka dokonywała trudnych do wyjaśnienia wypłat z budżetu marketingowego na rzecz osoby prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą - w wyniku dalszego dochodzenia prowadzonego przez dział prawny, okazuje się, że ta osoba pracuje dla konkurenta. Zarząd dochodzi do wniosku, że ryzyko uczestnictwa spółki w zмовie rynkowej jest duże i 1 września 2025 r. zleca działowi prawnemu rozszerzenie audytu, wykonanie kopii (backup) całej korespondencji e-mail pracowników działu sprzedaży, a zarazem nawiązanie współpracy z kancelarią zewnętrzną, która rozpocznie prace nad złożeniem do Prezesa Urzędu wniosku w ramach programu łagodzenia kar. W wyniku dalszych działań audyt wewnętrzny ujawnia, że dyrektor działu sprzedaży podejmował kontakty z konkurentami, ale robił to za pośrednictwem aplikacji mobilnej, co wyszło na jaw przypadkiem, gdy dyrektor sprzedaży upuścił telefon, uszkodził go i zwrócił go 25 września 2025 r. do działu informatyki. Z analizy przeprowadzonej przez dział prawny wynika jednak, że wiadomości z telefonu były usuwane przez dyrektora sprzedaży i że z dużym prawdopodobieństwem część z nich uległa zniszczeniu już po powzięciu zamiaru złożenia wniosku przez zarząd. Zarząd obawia się, że może to wykluczać udział spółki w programie łagodzenia kar.

Przykład (podejście Prezesa Urzędu): *Z dużym prawdopodobieństwem Prezes Urzędu uznałby w tej sytuacji, że wnioskodawca dochował należytej staranności po powzięciu zamiaru złożenia wniosku i że utracenie dowodów nie będzie skutkować nieuwzględnieniem wniosku na podstawie art. 113a ust. 6 pkt. 1 u.o.k.k.*

- (56) **Falszowanie dowodów** może w szczególności polegać na wykreowaniu fałszywego dowodu np. sporządzeniu antydatowanej notatki wewnętrznej, mającej niezgodnie z prawdą potwierdzać istnienie naruszenia w przeszłości lub ukazującej działania wnioskodawcy w lepszym świetle. Falszowanie dowodów może także polegać na przerabianiu ich treści - w takiej sytuacji, jeżeli przerobienie treści dokumentu dodatkowo prowadzi do utracenia dowodu, może stanowić ono jednocześnie niszczenie dowodów.
- (57) **Ukrywanie dowodów** może przykładowo polegać na celowym zmienieniu miejsca ich przechowywania lub zaszyfrowanie, tak aby w przypadku przeszukania lub kontroli prowadzonej przez Prezesa Urzędu odnalezienie ich było trudniejsze lub

niemożliwe (jeżeli dowody już wcześniej były ukryte, to ukrywaniem może być celowe pozostawienie ich nadal w ukryciu).

3.1.3. Zachowanie poufności

- (58) Zgodnie z art. 113a ust. 6 pkt. 2 u.o.k.k. oraz art. 113c ust. 1 pkt. 4 u.o.k.k., wnioskodawca chcący złożyć wniosek, od powzięcia takiego zamiaru, nie może ujawniać zamiaru złożenia wniosku lub jakichkolwiek elementów tego wniosku, z wyłączeniem ujawnienia ich Komisji Europejskiej lub organom ochrony konkurencji innych państw. Te same zasady mają zastosowanie także po złożeniu wniosku, jednak w związku z obowiązkiem współpracy, o którym mowa w art. 113a ust. 8 u.o.k.k.³⁵
- (59) Zachowanie poufności przez wnioskodawcę ma zapobiegać sytuacjom, w których skuteczność działań śledczych Prezesa Urzędu mogłaby zostać zagrożona w wyniku powzięcia przez innych niż wnioskodawca uczestników antykonkurencyjnego porozumienia informacji, że w sprawie może zostać złożony wniosek i że w konsekwencji Prezes Urzędu może wszcząć postępowanie.
- (60) W interesie wnioskodawcy jest takie zorganizowanie procesu przygotowania wniosku, aby zamiar jego złożenia nie został ujawniony podmiotom innym niż organy ochrony konkurencji. Mając na względzie, że ujawnienie może nastąpić nie tylko przez osoby uprawnione do reprezentowania spółki zgodnie z przepisami kodeksu spółek handlowych lub innego właściwego aktu prawnego (polskiego lub zagranicznego), w interesie wnioskodawcy jest ograniczenie kręgu osób w strukturach jego przedsiębiorstwa, które wiedzą o zamiarze złożenia wniosku.
- (61) W interesie wnioskodawcy jest również zorganizowanie procesu przygotowywania wniosku, w taki sposób, aby pracownicy zaangażowani w naruszenie nie zaalarmowali innych uczestników naruszenia (np. pracowników konkurenta), że u wnioskodawcy prowadzony jest audyt prawny i że może mieć to związek z zamiarem złożenia wniosku w ramach programu łagodzenia kar.³⁶

³⁵ Art. 113a ust. 8 u.o.k.k. dodatkowo wskazuje wprost, że ujawnienie nie może nastąpić bez zgody Prezesa Urzędu. Wynika to z tego, że po złożeniu wniosku Prezes Urzędu może hipotetycznie taką zgodę udzielić, podczas gdy przed złożeniem wniosku Prezes Urzędu najczęściej nie będzie wiedział, że wnioskodawca przygotowuje wniosek (o ile wnioskodawca sam nie poinformuje o tym Prezesa Urzędu). Przed złożeniem wniosku Prezes Urzędu nie udziela zatem zgody na ujawnienie zamiaru jego złożenia. Prezes Urzędu może jednak poinformować przyszłego wnioskodawcę, że określonego rodzaju działań nie uzna za „ujawnienie”.

³⁶ Powyższe pozostaje w interesie wnioskodawcy również z tego względu, że minimalizuje ryzyko wystąpienia sytuacji, w których Prezes Urzędu będzie musiał ocenić, czy doszło do ujawnienia zamiaru złożenia wniosku czy jedynie wśród osób faktycznie odpowiedzialnych za naruszenie rozprzestrzeniła się informacja, że naruszenie może dobiegać końca, ponieważ np. zainteresowanie nim wykazuje dział prawny jednego z uczestników naruszenia.

- (62) Działaniem naruszającym obowiązek zachowania poufności jest w szczególności sytuacja, w której wnioskodawca składa wniosek „wspólnie” z innym wnioskodawcą np. dwóch przedsiębiorców (innych niż ci, o których mowa w pkt. 2.8 wyjaśnień) lub dwie osoby zarządzające uznają, że oboje chcą ujawnić Prezesowi Urzędu istnienie naruszenia i razem składają swoje wnioski (np. wysyłają je w tej samej kopercie). W takiej sytuacji z faktów sprawy jednoznacznie wynika, że obaj wnioskodawcy nie dochowali poufności, ujawniając sobie wzajemnie zamiar złożenia wniosku.
- (63) Ujawnienia wniosku nie stanowi, co do zasady, zwrócenie się do zewnętrznego prawnika, np. kancelarii prawnej, o przygotowanie wniosku na potrzeby jego złożenia Prezesowi Urzędu.³⁷

3.1.4. Zachowanie integralności dowodów a zachowanie poufności

- (64) W toku współpracy, wnioskodawca może nie być pewien, jak rozwiązać możliwy konflikt między potrzebą zagwarantowania integralności dowodów a zapewnieniem poufności wniosku. Może to w szczególności dotyczyć początkowego etapu przygotowywania wniosku, gdy wnioskodawca może nie mieć jeszcze pełnego obrazu tego, którzy pracownicy uczestniczyli w naruszeniu lub jakich narzędzi komunikacji używali, a wydanie w tym zakresie ogólnych instrukcji pracownikom może stwarzać ryzyko ujawnienia zamiaru złożenia wniosku (zob. pkt. 3.1.3 wyjaśnień).
- (65) Z punktu widzenia Prezesa Urzędu istotne jest, żeby wnioskodawcy działali w takich przypadkach z zachowaniem dobrej wiary. W związku z tym:
- a) jeżeli (przyszły) wnioskodawca ma wątpliwości co do tego, jak wyważyć kwestię zachowania integralności dowodów i poufności, powinien skontaktować się z Prezesem Urzędu, w celu ustalenia optymalnego sposobu działania (zob. pkt. 2.7 i 3.2 wyjaśnień);
 - b) jeżeli w sprawie nastąpią niespodziewane i - w ocenie wnioskodawcy - niezależne od niego zdarzenia, powinien on niezwłocznie i w pełnym zakresie poinformować o nich Prezesa Urzędu, w celu ustalenia optymalnego sposobu dalszych działań (zob. pkt. 2.7 i 3.2 wyjaśnień).

³⁷ Wyjątkiem od tej sytuacji może być sprawa, w której kancelaria prawna sama uczestniczy w naruszeniu np. udzielając członkom zмовы pomocy w dokonaniu naruszenia. W takiej sytuacji zwrócenie się do tej kancelarii o przygotowanie wniosku jest równoznaczne z ujawnieniem zamiaru złożenia wniosku innemu uczestnikowi naruszenia.

3.2. Kontakt z Urzędem w celu wstępnego omówienia sprawy

- (66) Przygotowując się do złożenia wniosku, w szczególności, gdy Prezes Urzędu nie bada jeszcze danej sprawy, wnioskodawca może mieć wątpliwości, czy dana praktyka rynkowa może stanowić antykonkurencyjne porozumienie, uzasadniające złożenie wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub wniosku o jej obniżenie.
- (67) W takiej sytuacji możliwe jest podjęcie kontaktu roboczego z Urzędem i omówienie sprawy bez ujawniania tożsamości wnioskodawcy. Taki kontakt może mieć miejsce za pośrednictwem pełnomocnika. Sposób kontaktu omówiono w pkt. 2.7 wyjaśnień.
- (68) W ramach kontaktów roboczych z Urzędem, wnioskodawcy mogą też uzyskać informacje praktyczne związane z programem łagodzenia kar.
- (69) Urząd nie wskazuje potencjalnym wnioskodawcom, czy w danej sprawie możliwe jest jeszcze uzyskanie odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej. Oznacza to, że pracownicy Urzędu nie udzielą potencjalnemu wnioskodawcy odpowiedzi na pytanie, czy w danej sprawie jakiś inny podmiot złożył już wniosek w ramach programu łagodzenia kar.
- (70) Urząd nie przyjmuje także tzw. wniosków hipotetycznych, tj. nie jest możliwe przedstawienie na piśmie potencjalnego (a zarazem zanonimizowanego) wniosku wraz z ewentualną listą dowodów.

3.3. Audyty

- (71) Jeżeli wnioskodawca jest przedsiębiorcą i prowadzi w swoim przedsiębiorstwie audyt, mający na celu dokonanie ustaleń w zakresie możliwego naruszenia prawa, wnioskodawca powinien zadbać, aby przebieg tego audytu oraz wnioski z niego zostały należycie udokumentowane.³⁸

³⁸ Istotne jest przede wszystkim, aby wnioskodawca był w stanie odtworzyć, jakie ustalenia faktyczne (które następnie zostały przedstawione Prezesowi Urzędu we wniosku) poczynione zostały na jakiej podstawie. Przykładowo, istotne może być, aby prowadząc audyt wewnętrzny wnioskodawca na bieżąco ewidencjonował, od których ze swoich pracowników odebrał wyjaśnienia i którzy pracownicy wskazali na konkretne okoliczności. Takie utrwalenie czynności podjętych w ramach audytu wewnętrznego może ułatwiać wnioskodawcy wskazanie w przyszłości Prezesowi Urzędu, co konkretnie stało się podstawą określonych twierdzeń w jego oświadczeniu przedstawionym Prezesowi Urzędu. Sposób utrwalania czynności audytu wewnętrznego może przybierać różną formę w zależności od rodzaju czynności. Przykładowo, odbierając wyjaśnienia od swoich pracowników (które następnie mają stać się podstawą do przedstawienia opisów w oświadczeniu wnioskodawcy przedstawianym Prezesowi Urzędu), wnioskodawca może zdecydować się na proste sporządzenie notatek z rozmów z poszczególnymi pracownikami lub utrwalenie tych rozmów w formie dźwiękowej.

3.4. Oświadczenia pracowników wnioskodawcy

- (72) W przypadku gdy prawnicy wnioskodawcy prowadzą audyt i dokonują ustaleń dotyczących naruszenia, zdarza się, że odbierane są wyjaśnienia od pracowników wnioskodawcy, a także że pracownicy ci przedstawiają pisemne oświadczenia o zdarzeniach, które miały miejsce w przedsiębiorstwie (np. że kontaktowali się z konkurentem, przesyłali konkurentowi określone informacje itp.). Niektórzy wnioskodawcy przedstawiają tego rodzaju oświadczenia jako załączniki do wniosku, mające stanowić dowód.
- (73) Z punktu widzenia Prezesa Urzędu, jeżeli prawnicy wnioskodawcy decydują się na pozyskiwanie oświadczeń od jego pracowników, w celu przedstawiania tych oświadczeń jako dowodu załączanego do wniosku, bardziej pożądaną formą dowodu od pisemnego oświadczenia jest odebranie przez prawników pełnych wyjaśnień ustnych od danej osoby, a następnie przedstawienie Prezesowi Urzędu nagrania z tymi wyjaśnieniami i transkrypcji.

3.5. Wniosek o wyznaczenie terminu

- (74) Zgodnie z art. 113e ust. 1 u.o.k.k., w przypadku gdy wnioskodawca nie dysponuje informacjami w zakresie określonym w art. 113a ust. 5 u.o.k.k. lub dowodami lub informacjami, o których mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k. lub art. 113c ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k., możliwe jest złożenie **wniosku o wyznaczenie terminu** (tzw. marker) na złożenie wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub wniosku o obniżenie kary pieniężnej.
- (75) Jeżeli wniosek o wyznaczenie terminu zostanie uwzględniony, a następnie wnioskodawca przedstawi wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub wniosek o obniżenie kary pieniężnej we wskazanym przez Prezesa Urzędu terminie, to ten drugi wniosek zostanie uznany za złożony w terminie złożenia wniosku o wyznaczenie terminu (art. 113e ust. 4 u.o.k.k.).

***Przykład:** 1 stycznia 2025 r. wnioskodawca składa wniosek o wyznaczenie terminu na złożenie wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Prezes Urzędu uwzględnia ten wniosek i wyznacza termin 35 dni na złożenie wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Wnioskodawca składa wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej 1 lutego 2025 r. Wniosek ten uznaje się za złożony 1 stycznia 2025 r.*

- (76) Powyższe oznacza, że złożenie wniosku o wyznaczenie terminu i uwzględnienie go przez Prezesa Urzędu pozwala wnioskodawcy zabezpieczyć jego „miejsce” jako pierwszego wnioskodawcy o odstąpienie od wymierzenia kary (art. 113b ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k.) lub lepszą pozycję wśród wnioskodawców o obniżenie kary (art. 113c u.o.k.k.).

***Przykład:** 1 stycznia 2025 r. wniosek przedsiębiorcy A o wyznaczenie terminu zostaje uwzględniony, a określony przez Prezesa Urzędu termin na złożenie przez niego wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej wynosi 14 dni. Niezależnie od powyższego 5 stycznia 2025 r. przedsiębiorca B składa w tej samej sprawie wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Przedsiębiorca A swój wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej składa 10 stycznia 2025 r. W związku z tym, że przedsiębiorca A złożył wniosek o wyznaczenie terminu, który został uwzględniony, a następnie przedstawił wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej z zachowaniem terminu, jego wniosek będzie uznany za złożony przed wnioskiem przedsiębiorcy B, tj. 1 stycznia 2025 r. (tzw. fikcja prawna).*

- (77) Wniosek o wyznaczenie terminu nie może zawierać samego zwrócenia się o wyznaczenie terminu na złożenie wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary lub na złożenie wniosku o obniżenie kary. Wniosek o wyznaczenie terminu **musi zawierać elementy** wskazane w art. 113e ust. 2 u.o.k.k., tj. opis porozumienia, który wskazuje co najmniej imię i nazwisko lub nazwę i adres wnioskodawcy, informacje, o których mowa w art. 113a ust. 5 pkt. 1-3, 7, 9 i 10 u.o.k.k., oraz informacje dotyczące charakteru praktyki objętej porozumieniem, jeżeli wnioskodawca dysponuje takimi informacjami. Przez „charakter praktyki” należy w tym kontekście rozumieć ogólne wskazanie, na czym polegało porozumienie (np. porozumienie służyło ustaleniu cen bezpośrednio między konkurentami; porozumienie służyło podziałowi rynku, który egzekwował producent produktu).
- (78) Prezes Urzędu jedynie wyjątkowo nie uwzględni wniosku o wyznaczenie terminu złożonego przed przeszukaniami, dotyczącymi danej sprawy. Natomiast w przypadku wniosku o wyznaczenie terminu złożonego po rozpoczęciu przez Prezesa Urzędu przeszukań w sprawie dotyczącej porozumienia, którego ma dotyczyć wniosek, jego uwzględnienie jest uzależnione od tego, czy wyznaczenie terminu przyczyni się, w ocenie Prezesa Urzędu, do skutecznego przeprowadzenia postępowania.

(79) Jednocześnie należy pamiętać, że brak uwzględnienia wniosku o wyznaczenie terminu nie oznacza, że wnioskodawca nie może złożyć wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub wniosku o obniżenie kary pieniężnej - taki wniosek może zostać złożony, jednak zostanie uznany za złożony w tym terminie, w którym rzeczywiście został złożony, a nie w chwili złożenia tzw. markera, o którym mowa w akapicie (74) wyjaśnień.

(80) Terminy wyznaczane przez Prezesa Urzędu wynoszą zazwyczaj od 10 do 35 dni. Prezes Urzędu może wyjątkowo wyznaczyć dłuższy termin, niemniej wnioskodawca nie powinien podejmować i planować działań w oparciu o założenie, że Prezes Urzędu zawsze wyznaczy dłuższy termin. Wyznaczając termin na złożenie wniosku, Prezes Urzędu może zwrócić się do wnioskodawcy z pytaniem, kiedy wnioskodawca podjął zamiar złożenia wniosku i w czym się to przejawiało, tj. jak długo przygotowuje już wniosek.

4. Sposoby złożenia wniosku i sposoby przedstawienia dowodów oraz informacji

4.1. Złożenie wniosku

(81) Wniosek wraz z dowodami lub informacjami można złożyć w jednej z trzech form:

- (i) wniosku pisemnego utrwalonego w postaci papierowej;
- (ii) wniosku pisemnego utrwalonego w postaci elektronicznej;
- (iii) wniosku ustnego.³⁹

(82) Kwestia języka, w jakim można złożyć wniosek, omówiona została w pkt. 2.9 wyjaśnień.

4.1.1. Wniosek pisemny utrwalony w postaci papierowej

(83) Wniosek na piśmie utrwalonym w postaci papierowej (dalej: „wniosek papierowy”) składa się w centrali albo w delegaturze Urzędu.

(84) Wniosek papierowy można złożyć bezpośrednio lub za pośrednictwem operatora pocztowego lub przesać faksem.⁴⁰

³⁹ § 2 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

⁴⁰ § 3 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar. Przez „operatora pocztowego” należy rozumieć operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640 oraz z 2024 r. poz. 467) albo operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Numer faksu przeznaczonego do wniosków w ramach programu łagodzenia kar to: (22) 826-30-51.

- (85) Rekomendowaną formą składania wniosków papierowych jest złożenie wniosku bezpośrednio w centrali Urzędu. Przed złożeniem wniosku w taki sposób rekomendowane jest wcześniejsze podjęcie kontaktu roboczego z Urzędem (zob. pkt. 2.7 i 3.2 wyjaśnień) i umówienie się na odebranie wniosku przez pracownika Urzędu. Taki tryb przekazania wniosku sprzyja zachowaniu poufności wniosku.
- (86) Jeżeli wniosek przesyłany jest za pośrednictwem operatora pocztowego albo składany na biurze podawczym Urzędu, wnioskodawca powinien **odpowiednio zabezpieczyć wniosek**. Takie zabezpieczenie powinno polegać na tym, że wniosek (oraz dowody) zamieszczane są w kopercie opatrzonej dużym napisem: „*leniency*” lub „program łagodzenia kar”, a także - w przypadku przesyłania lub składania wniosku papierowego w centrali Urzędu - „przekazać bezpośrednio do Departamentu Ochrony Konkurencji”. Tak oznaczoną kopertę należy włożyć do drugiej koperty, na której należy zamieścić dane adresowe Urzędu.
- (87) Powyższe znajduje zastosowanie również **do wszystkich kolejnych pism** przekazywanych w formie papierowej w ramach programu łagodzenia kar.

4.1.2. Wniosek pisemny utrwalony w postaci elektronicznej

- (88) Wniosek na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej może być:
- a) opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym;
 - b) nieopatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.
- (89) W obu przypadkach wniosek składa się w jeden ze wskazanych niżej sposobów:
- (i) na adres do doręczeń elektronicznych Urzędu;
 - (ii) na wskazany na stronie internetowej Urzędu adres poczty elektronicznej udostępniony przez Prezesa Urzędu do składania wniosku (tj. adres leniency@uokik.gov.pl);
 - (iii) za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej.
- (90) W przypadku wniosków, o których mowa w akapicie (88) pkt. b), wniosek uznaje się za złożony w dniu i o godzinie jego wpływu do Urzędu, jeżeli wniosek ten w formie opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym **lub w postaci papierowej** zostanie przekazany

Prezesowi Urzędu w terminie 7 dni od dnia wpływu wniosku w formie, o której mowa w pkt. b) wyżej.⁴¹

- (91) Innymi słowy, wnioskodawca może złożyć wniosek elektroniczny nie korzystając z np. kwalifikowanego podpisu elektronicznego wysyłając prostą wiadomość e-mail, jednak w takim przypadku będzie musiał we wskazanym w akapicie (90) terminie przekazać ten wniosek również w formie odpowiednio uwierzytelnionej lub w postaci papierowej. Jeżeli wnioskodawca tego nie zrobi, to wniosku nie uznaje się za złożony w pierwotnym terminie.
- (92) W przypadku wniosków elektronicznych, zasady opisane wyżej znajdują zastosowanie także do informacji i dowodów załączanych do wniosku elektronicznego.

4.1.3. Wniosek ustny

- (93) Wniosek ustny można złożyć:
- a) w centrali Urzędu;
 - b) w delegaturze Urzędu;
 - c) za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej udostępnionych przez Prezesa Urzędu (dalej: „**zdalne wnioski ustne**”).
- (94) W przypadku wszystkich wniosków ustnych należy umówić się w Urzędzie na termin, w którym złożenie wniosku będzie możliwe.⁴² Co do zasady termin złożenia wniosku ustnego w centrali lub delegaturze Urzędu ustalany jest na kolejny dzień roboczy - rekomendowane jest jednak jak najwcześniejsze umawianie terminu złożenia wniosku ustnego. Rekomendowane jest składanie wniosków ustnych w centrali Urzędu.
- (95) Prezes Urzędu umożliwia złożenie wniosku za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w postaci oprogramowania do wideokonferencji, które umożliwia podmiotowi dołączającemu do wideokonferencji (wnioskodawcy) nawiązanie połączenia bez konieczności wykupywania licencji na oprogramowanie. Jeżeli wnioskodawca nie korzysta w swojej działalności z oprogramowania wskazanego przez Urząd, konieczne po stronie wnioskodawcy może być jednak np. zainstalowanie odpowiedniej wtyczki do przeglądarki internetowej, która umożliwi nawiązanie połączenia.

⁴¹ § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

⁴² W zakresie umówienie się na złożenie wniosku, zob. pkt. 2.7 i 3.2 wyjaśnień.

- (96) W przypadku woli złożenia zdalnego wniosku ustnego, rekomendowane jest zwrócenie się do Prezesa Urzędu na wczesnym etapie przygotowywania wniosku, w celu upewnienia się, że Prezes Urzędu w danym czasie udostępni środki komunikacji elektronicznej. W trybie kontaktów roboczych może zostać też ustalone, że przed terminem złożenia zdalnego wniosku ustnego zorganizowane zostanie (zdalne) spotkanie, w ramach którego pracownicy Urzędu i wnioskodawca upewnią się, że nawiązanie połączenia w dniu złożenia wniosku nie będzie napotykało na utrudnienia techniczne.
- (97) Wnioski ustne są utrwalane (nagrywane) za pomocą środków technicznych umożliwiających rejestrację dźwięku lub dźwięku i obrazu. W przypadku wniosków ustnych składanych w centrali lub delegaturze Urzędu, utrwalenie wniosku ma zazwyczaj formę rejestracji dźwięku. W przypadku zdalnych wniosków ustnych rejestracji podlega dźwięk i obraz. Wnioskodawca powinien upewnić się, że posiadane przez niego środki techniczne będą umożliwiały nagrywanie obrazu w trakcie połączenia (tj. czy posiada np. kamerę internetową), a zarazem tak zorganizować po swojej stronie proces składania wniosku, aby osoba składająca wniosek była widoczna, a składanie wniosku nie było utrudnione ze względu na np. hałas lub przez osoby trzecie.
- (98) Złożenie wniosku ustnego przebiega zazwyczaj w ten sposób, że pracownik Urzędu weryfikuje tożsamość osoby, która stawiała się w Urzędzie w celu złożenia wniosku lub z którą nawiązane zostało połączenie w ramach wideokonferencji. Osoba ta powinna upewnić się, że posiada przy sobie dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający tożsamość. Po zakończeniu czynności technicznych związanych z przystąpieniem do składania wniosku rozpoczynana jest rejestracja dźwięku lub dźwięku i obrazu, którą inicjuje pracownik Urzędu, wskazując jednocześnie na nagraniu, że zostanie odebrany wniosek ustny od określonego wnioskodawcy. Złożenie wniosku polega na ustnym omówieniu wszystkich elementów wniosku, o których mowa w art. 113a u.o.k.k. W dotychczasowej praktyce Prezesa Urzędu najczęstsze jest składanie wniosków w ten sposób, że osoba składająca wniosek odczytuje treść swojego oświadczenia - do wnioskodawcy należy jednak decyzja co do tego, w jaki dokładnie sposób chce złożyć wniosek ustny.
- (99) Planując złożenie wniosku ustnego, wnioskodawca powinien upewnić się, jak dużo czasu może zająć złożenie wniosku ustnie. Jeżeli złożenie wniosku nie jest możliwe w ciągu jednego dnia z uwagi na jego długość, pracownik Urzędu może zaproponować kontynuowanie składania wniosku kolejnego dnia. Na prośbę osoby

składającej wniosek, rejestracja dźwięku lub dźwięku i obrazu może zostać wstrzymana przez pracownika Urzędu (np. w porze lunchu lub innej wymagającej wstrzymania rejestracji), a następnie wznowiona - w takim przypadku pracownik Urzędu odnotowuje powyższe na nagraniu przed wstrzymaniem rejestracji, a następnie po jej wznowieniu. Zasadą jest jednak składanie wniosku w formie ciągłej, tj. w ciągu jednego dnia i bez czynienia przerw.

- (100) Za datę i godzinę złożenia wniosku ustnego składanego w Urzędzie uznaje się potwierdzoną przez pracownika Urzędu datę i godzinę stawienia się wnioskodawcy w Urzędzie w celu złożenia tego wniosku. W przypadku zdalnego wniosku ustnego za datę i godzinę złożenia wniosku uznaje się potwierdzoną przez pracownika Urzędu datę i godzinę nawiązania połączenia z wnioskodawcą.
- (101) Pracownik Urzędu sporządza protokół z przystąpienia wnioskodawcy do złożenia wniosku ustnego oraz z zakończenia jego składania. Taki protokół zawiera jedynie podstawowe informacje na temat faktu złożenia wniosku, tj. fakt stawienia się danej osoby w Urzędzie danego dnia i o danej godzinie lub nawiązania z nią połączenia, a także fakt przystąpienia i zakończenia składania wniosku. Wszelkie informacje stanowiące sam wniosek utrwalane są jedynie w formie rejestracji dźwięku lub dźwięku i obrazu.
- (102) Nagranie sporządzone w toku składania wniosku ustnego zapisywane jest na nośniku informatycznym.
- (103) Po złożeniu wniosku ustnego w Urzędzie przygotowywany jest transkrypt wniosku ustnego. Wnioskodawca może być poproszony o zweryfikowanie poprawności transkryptu - zweryfikowanie poprawności transkryptu objęte jest obowiązkiem współpracy z Prezesem Urzędu (zob. pkt. 5.3.4 wyjaśnień). Jeżeli treść wniosku jest odczytywana przez osobę składającą wniosek, a nie przedstawiana z pamięci, Prezes Urzędu uznaje za dobrą praktykę, zwiększającą jakość współpracy z wnioskodawcą, udostępnienie przez wnioskodawcę informacji pozwalających na szybsze przygotowanie transkryptu.

4.2. Przedstawienie dowodu lub informacji

- (104) Dowody powinny być przedstawione w takiej formie, w jakiej istniały oryginalnie.
- (105) Oznacza to, że np. dowód w postaci pisemnej umowy może być przedstawiony w postaci poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii tej umowy.

- (106) Dowody elektroniczne, takie jak np. wiadomości e-mail, powinny zostać przedstawione jako pliki elektroniczne na nośniku informatycznym (np. pendrive, płyta CD, dysk twardy). Rekomendowane jest załączenie do wniosku dwóch kopii dowodów elektronicznych (dwóch nośników informatycznych o tej samej zawartości) oraz listy dowodów znajdujących się na nośniku informatycznym.
- (107) Jeżeli wnioskodawca, w szczególności osoba zarządzająca, ma trudności z przygotowaniem dowodów w postaci elektronicznej, Prezes Urzędu dopuszcza przedstawienie wydruków dowodów elektronicznych. W takiej sytuacji, na późniejszym etapie procedowania wniosku, Prezes Urzędu może jednak zwrócić się o przedstawienie dowodów w postaci elektronicznej, udzielając informacji technicznej w tym zakresie. Wnioskodawca musi pamiętać, że nawet w przypadku przekazywania początkowo dowodów w postaci wydruków powinien podjąć działania służące zachowaniu oryginalnie istniejących dowodów - niszczenie dowodów może skutkować wykluczeniem wnioskodawcy z programu łagodzenia kar (zob. pkt. 3.1.2 wyjaśnień).
- (108) W przypadku dowodów elektronicznych w postaci korespondencji elektronicznej, przez „oryginalnie istniejące dowody” należy rozumieć pierwotnie przesłane wiadomości. W sytuacji zatem, gdy np. pracownicy wnioskodawcy kontaktowali się z pracownikami konkurenta, „oryginalnie istniejącym dowodem” są wiadomości wymienione między nimi, a nie np. zapis tej korespondencji przekazany prawnikowi przygotowującemu wniosek (funkcja „prześlij dalej”, „forward” lub inna równoważna w oprogramowaniu pocztowym). Jeżeli korespondencja była prowadzona w formie wątku (kilka następujących po sobie wiadomości), pożądane jest przedstawienie wszystkich wiadomości z tego wątku (wysłanych i odebranych), a nie np. ostatniej wiadomości, nawet jeżeli ta ostatnia wiadomość zawiera w sobie zapis całej konwersacji (np. w formie cytatów pojawiających się pod najnowszą wiadomością w wątku).
- (109) Jeżeli oryginalny dowód ma formę elektroniczną i zgodnie z akapitem (106) w takiej formie zostaje przedstawiony Prezesowi Urzędu, nie jest pożądane dodatkowe przedstawianie dowodów w postaci pisemnej (tj. załączenie do wniosku nośnika informatycznego z dowodami elektronicznymi i dodatkowe wydrukowanie np. całej korespondencji elektronicznej).
- (110) Jeżeli wnioskodawca uznaje za zasadne załączenie do wniosku dokumentów innych niż dowody wskazujące na istnienie antykonkurencyjnego porozumienia, mających potwierdzać określone okoliczności (np. wyciągi z Krajowego Rejestru Sądowego),

to rekomendowane jest przedstawienie takich dowodów w postaci elektronicznej, nie w formie wydruków.

- (111) Dowody są przedstawiane w formie pisemnej lub elektronicznej niezależnie od tego, jaką formę ma sam wniosek. Oznacza to, że nie jest możliwe złożenie dowodu w postaci ustnej (np. odczytanie treści wiadomości e-mail zamiast przekazania Prezesowi Urzędu pliku tej wiadomości).

5. Warunki odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej oraz obniżenia kary pieniężnej

- (112) Część z warunków uczestnictwa w programie łagodzenia kar jest wspólna dla wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej oraz wniosków o obniżenie tej kary, a część dotyczy wyłącznie jednego z tych typów wniosków.

- (113) Tabela poniżej zawiera podsumowanie tych warunków:

	Wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej	Wniosek o obniżenie kary pieniężnej
Warunki indywidualne	Warunek 1: dowód (pkt. 5.1.1 wyjaśnień) 1A: dowód lub informacja, o której mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 lit. a) 1B: dowód, o którym mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 lit. b) Warunek 2: brak przymuszania (pkt. 5.1.2 wyjaśnień)	Warunek: dowód na potwierdzenie istnienia porozumienia mający istotną wartość dodaną (art. 113c ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k., pkt. 5.2 wyjaśnień)
Warunki wspólne	Warunki wstępne (pkt. 3.1 oraz 5.3.1 wyjaśnień) Zaprzestanie naruszenia w określony sposób (pkt. 5.3.2 wyjaśnień) Przedstawienie odpowiedniego opisu naruszenia (pkt. 5.3.3 wyjaśnień) Współpraca w odpowiedni sposób (pkt. 5.3.4 wyjaśnień)	

- (114) W pkt. 5.1 poniżej omówione zostały warunki dotyczące jedynie wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej.
- (115) W pkt. 5.2 omówione zostały warunki dotyczące jedynie wniosków o obniżenie kary pieniężnej.
- (116) W pkt. 5.3 omówione zostały warunki wspólne dla obu typów wniosków.

5.1. Warunki dotyczące jedynie wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej

5.1.1. Dowód lub informacja

(117) Podstawowym warunkiem uzyskania odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej jest przedstawienie jako pierwszy wnioskodawca jednego z dwóch typów dowodów (informacji):

- a) dowodu lub informacji pozwalających Prezesowi Urzędu na wystąpienie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o udzielenie zgody na przeprowadzenie przeszukania, o którym mowa w art. 105n ust. 1 u.o.k.k., w związku z porozumieniem, którego wniosek dotyczy, o ile w chwili przedstawienia tego dowodu lub informacji Prezes Urzędu nie posiadał dowodów lub informacji pozwalających na przeprowadzenie przeszukania lub nie rozpoczął jeszcze przeszukania dotyczącego tego porozumienia;⁴³
- b) dowodu, który w ocenie Prezesa Urzędu jest wystarczający do stwierdzenia naruszenia zakazu określonego w art. 6 ust. 1 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE, o ile Prezes Urzędu nie posiadał w chwili złożenia wniosku dowodu wystarczającego na stwierdzenie tego naruszenia, a żaden inny wnioskodawca nie spełnił w tym samym czasie warunku, o którym mowa w lit. a) wyżej.⁴⁴

(118) Oznacza to, że zagwarantowanie sobie odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej jest łatwiejsze, jeżeli wnioskodawca inicjuje współpracę w ramach programu łagodzenia kar nim Prezes Urzędu rozpocznie przeszukania w sprawie i zgromadzi własny materiał dowodowy. Wynika to z tego, że: (i) składając wniosek przed przeszukaniem, wnioskodawca może przedstawić dowód lub informację, a nie jedynie dowód; (ii) ten dowód lub informacja musi pozwalać Prezesowi Urzędu na wystąpienie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o udzielenie zgody na przeprowadzenie przeszukania w związku z danym porozumieniem (niestwierdzenie naruszenia); (iii) w chwili rozpoczęcia przeszukania lub po przeszukaniu Prezes Urzędu może znajdować się już w posiadaniu dowodu, który w ocenie Prezesa Urzędu pozwala na stwierdzenie naruszenia, co sprawia, że po przeprowadzeniu przeszukania w związku z danym porozumieniem spełnienie

⁴³ Zob. art. 113b ust. 1 pkt. 2 lit. a) u.o.k.k.

⁴⁴ Zob. art. 113b ust. 1 pkt. 2 lit. b) u.o.k.k.

warunku wskazanego w lit. b) wyżej może być trudniejsze niż w lit. a) wyżej, a co za tym idzie dla wnioskodawcy dostępne może być jedynie obniżenie kary, a nie odstąpienie od niej. W konsekwencji w interesie wnioskodawcy może być jak najwcześniejsze złożenie wniosku w ramach programu łagodzenia kar.

- (119) Przez „**dowód**”, o którym mowa w lit. a) wyżej, należy rozumieć pojedynczy środek dowodowy (np. wiadomość e-mail) lub ich zbiór (np. zestawienie wiadomości e-mail lub wiadomość e-mail oraz kopia notatki odręcznej), pozwalający Prezesowi Urzędu na wystąpienie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o udzielenie zgody na przeprowadzenie przeszukania w związku z danym porozumieniem.
- (120) Wnioskodawca nie musi zatem znajdować się w posiadaniu i nie musi przedstawić jednego środka dowodowego, który bezsprzecznie wskazuje na zawarcie porozumienia - na potrzeby uczestnictwa w programie łagodzenia kar wystarczające jest przedstawienie takiej liczby środków dowodowych, które **łącznie składają się na dowód**, umożliwiający Prezesowi Urzędu na wystąpienie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o udzielenie zgody na przeprowadzenie przeszukania w związku z danym porozumieniem. W praktyce oznacza to, że przedstawiony przez wnioskodawcę dowód jako całość musi w przekonujący sposób wskazywać na istnienie uzasadnionego podejrzenia, że doszło do naruszenia.
- (121) Przedstawienie dowodu może w szczególności wiązać się z dostarczeniem Prezesowi Urzędu: dokumentu zawierającego ustalenie ograniczające konkurencję, wiadomości e-mail potwierdzającej ustalenia, zapisu historii rozmowy w komunikatorze wskazującego na czynienie ustaleń, oświadczenia osoby biorącej udział w ustaleniach (zob. pkt. 3.4 wyjaśnień co do preferowanej formy takiego oświadczenia).
- (122) Przez „**informację**”, o której mowa w lit. a) wyżej, należy rozumieć przedstawienie Prezesowi Urzędu stanu faktycznego, który w wiarygodny sposób będzie wskazywał na to, że mogło dojść do naruszenia i że w konsekwencji uzasadnione jest przeprowadzenie przez Prezesa Urzędu przeszukania. Przedstawienie informacji może mieć w szczególności miejsce w przypadku osób zarządzających, które utraciły dostęp do dowodów naruszenia, ale które są w stanie dostarczyć Prezesowi Urzędu wiadomości na temat naruszenia, których stopień precyzji i szczegółowości będzie wystarczający do wystąpienia do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o udzielenie zgody na przeprowadzenie przeszukania,

a w konsekwencji potencjalnie zabezpieczenia dowodów naruszenia w miejscu, w którym się znajdują.

- (123) Przez „dowód”, o którym mowa w lit. b) **wyżej**, należy rozumieć dowód w podobnej postaci, jak wskazane zostało w akapicie (119) w odniesieniu do dowodu, o którym mowa w lit. a), przy czym dowód ten musi być - w ocenie Prezesa Urzędu - wystarczający do stwierdzenia naruszenia. Ustawodawca wiąże ten warunek ściśle z oceną Prezesa Urzędu, tj. to do oceny własnej Prezesa Urzędu, jako organu administracji prowadzącego postępowanie antymonopolowe i wydającego decyzję oraz sporządzającego jej uzasadnienie, należy czy dowód wystarczał do stwierdzenia naruszenia.
- (124) Ponadto warunek ten nie zostanie spełniony, jeżeli w chwili przedstawienia tego dowodu przez wnioskodawcę, Prezes Urzędu posiada już dowód wystarczający do stwierdzenia naruszenia. Posiadany przez Prezesa Urzędu dowód może opierać się na innych informacjach niż te przedstawione przez wnioskodawcę. Oznacza to, że jeżeli Prezes Urzędu może wykazać naruszenie w inny sposób niż za pomocą dowodu przedstawionego przez wnioskodawcę, warunek, o którym mowa w lit. b) **wyżej**, nie jest spełniony.
- (125) Warunek ten nie jest też spełniony, jeżeli inny wnioskodawca spełnił już warunek, o którym mowa w lit. a). W konsekwencji, jak wskazano **wyżej** w akapicie (118), w interesie wnioskodawcy może być jak najwcześniejsze złożenie wniosku w ramach programu łagodzenia kar.
- (126) W przypadku przedstawiania dowodów, a w szczególności w przypadku przedstawiania informacji, Prezes Urzędu może jeszcze na wczesnym etapie współpracy w ramach programu łagodzenia kar zmierzać do uwiarygodnienia lub uszczegółowienia otrzymanych od wnioskodawcy wiadomości. W szczególności w przypadku osób zarządzających przedstawiających jedynie informacje o naruszeniu, wyznaczeni przez Prezesa Urzędu pracownicy mogą chcieć odbyć bezpośrednie spotkanie z wnioskodawcą w siedzibie Urzędu lub jednej z delegatur Urzędu, w celu lepszego zrozumienia i zweryfikowania przedstawionych informacji.
- (127) Przedstawiając dowody lub informacje, wnioskodawca powinien przedstawić kompletny obraz naruszenia, a w konsekwencji wszystkie istotne dowody i informacje posiadane na temat naruszenia w chwili składania wniosku. Wnioskodawca musi mieć świadomość, że od momentu złożenia wniosku ciąży na nim obowiązek współpracy (zob. pkt. 5.3.4 wyjaśnień) i że Prezes Urzędu może zwrócić się o przedstawienie dodatkowych dowodów lub informacji. Zatajanie

dowodów lub informacji na wczesnym etapie współpracy nie jest w interesie wnioskodawcy, ponieważ może wpływać na ocenę tego, czy współpracował z zachowaniem dobrej wiary i w pełnym zakresie.

5.1.2. Brak przymuszania

- (128) Zgodnie z art. 113b ust. 1 pkt. 3 u.o.k.k., odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej możliwe jest jedynie, gdy wnioskodawca „nie podejmował działań służących przymuszeniu innych przedsiębiorców do przystąpienia lub kontynuowania uczestnictwa w porozumieniu”.
- (129) W przypadku **porozumień zawieranych bezpośrednio między konkurentami**, takie działania mogą polegać na przymuszeniu konkurenta do przystąpienia do porozumienia przez groźby powzięcia działań rynkowych ukierunkowanych w szczególności na tego konkurenta i służących wyeliminowaniu go z rynku, jeżeli nie przystąpi do naruszenia. Przykładowo, członkowie kartelu podziałowego grożą najmnijszemu spośród konkurentów rynkowych, że jeżeli ten nie przystąpi do dzielenia rynku i nie będzie respektował granic podziału, to celowo zintensyfikują oni działania sprzedażowe w odniesieniu do obszaru, na którym dopiero rozpoczął działalność, żeby wyeliminować go z rynku.
- (130) W przypadku **porozumień funkcjonujących w systemach dystrybucji**, takie działania mogą być podejmowane w szczególności przez organizatora systemu dystrybucji np. producenta. Działaniem służącym przymuszeniu dystrybutorów do uczestnictwa w porozumieniu mogą być przede wszystkim groźby zerwania współpracy z dystrybutorem, jeżeli ten w odpowiedzi na wezwania innych członków systemu dystrybucji nie zacznie stosować cen wskazywanych przez organizatora systemu dystrybucji.
- (131) Podmiot, który przymuszał do przystąpienia lub kontynuowania uczestnictwa w naruszeniu, niekoniecznie musi być liderem porozumienia. Niemniej liderzy antykonkurencyjnych porozumień często podejmują działania służące przymuszeniu przynajmniej niektórych uczestników porozumienia do przystąpienia do niego lub kontynuowania udziału.
- (132) Ustawodawca jako warunek otrzymania odstąpienia od wymierzenia kary wskazał brak podejmowania działań „służących przymuszeniu”. Oznacza to, że działania te nie muszą doprowadzić do przymuszenia, a jedynie muszą służyć temu przymuszeniu.

- (133) Zgodnie z doświadczeniem Prezesa Urzędu, organizatorzy systemów dystrybucji zaangażowani w antykonkurencyjne porozumienia często podejmują działania służące przymuszeniu kontrahentów do uczestnictwa w tych porozumieniach. W tego typu sprawach Prezes Urzędu może nie odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej. Wnioskodawca powinien mieć przy tym na względzie, że od chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku nie może niszczyć ani ukrywać dowodów (zob. 3.1.1 i 3.1.2 wyjaśnień) i że Prezes Urzędu może być w stanie zdobyć dowody przymuszania do uczestnictwa w naruszeniu od innych uczestników naruszenia. Wnioskodawca, który zniszczył lub ukrywał (nie ujawnił Prezesowi Urzędu) dowody przymuszenia może nie tylko zostać pozbawiony możliwości skorzystania z odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej, ale także zostać pozbawiony możliwości skorzystania z obniżenia kary pieniężnej (co wynika z tego, że naruszyłby warunki współpracy również w świetle przepisów dotyczących wniosków o obniżenie kary pieniężnej, zob. pkt. 5.3.4 niżej).
- (134) Wnioskodawca, który podejmował działania służące przymuszeniu do uczestnictwa w naruszeniu, może złożyć wniosek o obniżenie kary pieniężnej bez występowania o odstąpienie od jej nałożenia. W przeciwieństwie do wniosków o odstąpienie od nałożenia kary, uwzględnienie wniosku o obniżenie kary jest możliwe także jeżeli wnioskodawca podejmował działania służące przymuszeniu do uczestnictwa w porozumieniu.
- (135) Potencjalny wnioskodawca, znajdujący się w sytuacji, o której mowa w akapicie (133) i (134), powinien mieć również na względzie, że złożenie wniosku o obniżenie kary może być opłacalne, ponieważ Prezes Urzędu może dowiedzieć się o naruszeniu z innego źródła - w takiej sytuacji nałoży na przedsiębiorcę, który nie złożył wniosku, pełnowymiarową karę pieniężną. Wnioskodawca ubiegający się o obniżenie kary pieniężnej może też jednocześnie dobrowolnie poddać się karze i otrzymać dodatkowe obniżenie kary (zob. pkt. 8 wyjaśnień). Powyższe pozwala również wnioskodawcy na zwiększenie swojej pewności prawnej i powrót do normalnej działalności gospodarczej bez obaw, że nieujawnione przez niego samodzielnie naruszenie zostanie wykryte przez Prezesa Urzędu innymi sposobami.

5.2. Warunki występujące jedynie przy wnioskach o obniżenie kary pieniężnej

- (136) Zgodnie z art. 113c u.o.k.k., w przypadku wniosków o obniżenie kary, wnioskodawca musi przedstawić **dowód** na potwierdzenie istnienia porozumienia **mający istotną wartość dodaną** na potrzeby udowodnienia naruszenia zakazu określonego w art. 6

ust. 1 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE - w porównaniu do materiału dowodowego posiadanego przez Prezesa Urzędu w chwili złożenia tego wniosku.

(137) Podobnie jak w przypadku, o którym mowa w akapicie (120), przez „dowód”, o którym mowa w art. 113c u.o.k.k., należy rozumieć:

- a) pojedynczy dowód, który samodzielnie może stanowić dowód na potwierdzenie istnienia porozumienia (np. wiadomość e-mail zawierająca konwersację między uczestnikami zmowy i potwierdzająca antykonkurencyjne ustalenia);
- b) zbiór dowodów, które razem stanowią dowód na potwierdzenie istnienia porozumienia (np. wpis z kalendarza potwierdzający miejsce, datę i godzinę spotkania z konkurentami, rachunek z hotelu, w którym odbyło się spotkanie, notatki ze spotkania, wewnętrzna korespondencja przedsiębiorcy pokazująca, że bezpośrednio po spotkaniu zmieniono politykę cenową, które to dowody zestawione razem w warunkach konkretnej sprawy mogą stanowić wystarczające potwierdzenie istnienia porozumienia).

(138) Dowód musi mieć „istotną wartość dodaną” względem dowodów już posiadanych przez Prezesa Urzędu. Taka istotna wartość dodana może w szczególności polegać na dowiedzeniu dodatkowych okoliczności wpływających na wymiar kary (np. wskazujących, że określony uczestnik porozumienia był jego liderem), ale także na samym istotnym wzmocnieniu konkluzji, że doszło do zawarcia porozumienia.

(139) Tego rodzaju dowodami nie są dowody, które Prezes Urzędu pozyskuje w drodze zwykłego wezwania, o którym mowa w art. 50 u.o.k.k. Prezes Urzędu nie bierze zatem pod uwagę przy zastosowaniu art. 113c u.o.k.k. np. informacji o obrotach przedsiębiorcy, które pozyskuje w wyniku realizacji swoich kompetencji, o których mowa w art. 50 u.o.k.k.

(140) Wnioskodawca nie powinien zwlekać ze złożeniem wniosku o obniżenie kary pieniężnej. W szczególności złożenie takiego wniosku po wszczęciu postępowania antymonopolowego w sprawie, w której miało miejsce przeszukanie, może istotnie zmniejszać szanse na przedstawienie dowodu, który ma „istotną wartość dodaną” dla Prezesa Urzędu.

(141) Zgodnie z art. 113c ust. 3 u.o.k.k., wysokość obniżen stosowanych w odniesieniu do kar pieniężnych różni się w zależności od tego, czy wnioskodawca spełnił warunki

obniżenia kary jako pierwszy, drugi lub kolejny z wnioskodawców. Na wysokość obniżenia kary pieniężnej może w szczególności wpływać jakość przedstawionego dowodu oceniana z punktu widzenia tego, jak dużą istotną wartość dodaną posiadał.

- (142) Jednocześnie jest możliwe, że wnioskodawca, który jako pierwszy złożył wniosek o obniżenie kary pieniężnej, dopiero jako drugi spełni warunki obniżenia kary pieniężnej.

***Przykład:** 1 stycznia 2025 r. przedsiębiorca A decyduje się na złożenie wniosku o obniżenie kary, jednak za radą swojego pełnomocnika nie decyduje się od razu ujawnić wszystkich dowodów, a jedynie kilka dowodów, których Prezes Urzędu nie zabezpieczył w toku przeszukań i które posiadają **wartość dodaną** względem materiału dowodowego posiadanego przez Prezesa Urzędu. 5 lutego 2025 r. przedsiębiorca B składa wniosek o obniżenie kary i ujawnia w nim od razu wszystkie dowody, które posiada - dowody te posiadają zarazem **istotną wartość dodaną**. 1 lipca 2025 r. w związku z kolejnymi pytaniami ze strony Prezesa Urzędu, przedsiębiorca A decyduje się ujawnić wszystkie dowody, które posiadał, z których część ma **istotną wartość dodaną**. Z uwagi na to, że przedsiębiorca B jako pierwszy spełnił wymogi określone w art. 113c u.o.k.k., w tym w szczególności przedstawił dowód mający **istotną wartość dodaną**, zostanie zakwalifikowany do obniżenia kary wynoszącego 30-50 proc., a przedsiębiorca A do obniżenia wynoszącego 20-30 proc.*

- (143) Prezes Urzędu przyjmuje, że zazwyczaj przedstawienie wszystkich istotnych dowodów posiadanych przez wnioskodawcę w połączeniu z wczesnym złożeniem wniosku, będzie pozwalało na spełnienie warunku przedstawienia dowodu o „istotnej wartości dodanej” i, w przypadku spełnienia pozostałych ustawowych warunków, będzie umożliwiało obniżenie kary pieniężnej.

5.3. Warunki wspólne dla obu typów wniosków

- (144) Niektóre z warunków uczestnictwa w programie łagodzenia kar są wspólne dla wniosków o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej oraz wniosków o obniżenie kary pieniężnej. Warunki te omówione są poniżej, przy czym w przypadku przywoływania przepisów cytowane one są zgodnie z brzmieniem u.o.k.k., tj. w odniesieniu do wniosków o odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej. Niemniej przepisy te znajdują zastosowanie również do wniosków o obniżenie kary pieniężnej, co wynika z art. 113c ust. 1 u.o.k.k.

5.3.1. Warunki mające zastosowanie od chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku

- (145) Od chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku na wnioskodawcy ciąży obowiązki dotyczące zachowania integralności dowodów oraz poufności.
- (146) Obowiązki te zostały omówione w pkt. 3.1 wyjaśnień.
- (147) Brak spełnienia tych obowiązków wyklucza możliwość uwzględnienia wniosku w ramach programu łagodzenia kar.

5.3.2. Zaprzestanie naruszenia

- (148) Zgodnie z art. 113a ust. 9 u.o.k.k., „Wnioskodawca, który nie zaprzestał uczestnictwa w porozumieniu przed złożeniem wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, jest obowiązany zaprzestać tego uczestnictwa niezwłocznie po złożeniu wniosku, z wyłączeniem działań, których podjęcie, w ocenie Prezesa Urzędu, jest niezbędne do zapewnienia skuteczności postępowań prowadzonych przez Prezesa Urzędu”.⁴⁵
- (149) W przypadku wniosków składanych przed ewentualnymi przeszukaniami prowadzonymi przez Prezesa Urzędu, kluczowe z punktu widzenia Prezesa Urzędu jest: (i) jak najszybsze otrzymanie wniosku o odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej; (ii) niepodjęcie przez wnioskodawcę działań, które zagrażałyby skuteczności przeszukań prowadzonych przez Prezesa Urzędu.
- (150) Oznacza to, że jeżeli naruszenie trwa, to priorytetem dla Prezesa Urzędu jest otrzymanie od wnioskodawcy informacji o naruszeniu oraz ustalenie z wnioskodawcą, jakie działania ma on podejmować, aby nie zagrozić skuteczności działań Prezesa Urzędu. Z punktu widzenia Prezesa Urzędu pożądane jest, aby sposób działania w tym zakresie wnioskodawca omówił z Prezesem Urzędu jeszcze przed złożeniem wniosku np. w ramach kontaktów, o których mowa w pkt. 2.7 oraz 3.2 wyjaśnień. Kontakty te mogą odbywać się również za pośrednictwem prawnika zewnętrznego wnioskodawcy, a zarazem bez wskazania nazwy wnioskodawcy i nazwy produktu.
- (151) Wszelkie działania, jakie wnioskodawca będzie podejmował w związku z naruszeniem za wiedzą Prezesa Urzędu i w celu zapewnienia skuteczności postępowań prowadzonych przez Prezesa Urzędu, w sposób, o którym mowa

⁴⁵ Przepis ten odpowiednio stosuje się także do wniosków o obniżenie kary pieniężnej, zob. art. 113c ust. 2 u.o.k.k.

w art. 113a ust. 9 u.o.k.k., nie wpływają negatywnie na wymiar kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 u.o.k.k.

5.3.3. Przedstawienie opisu naruszenia

(152) Wniosek musi zawierać opis naruszenia.⁴⁶ Opis ten musi wskazywać:

1. uczestników porozumienia;
2. produkty lub usługi, których dotyczy porozumienie;
3. terytorium, którego dotyczy porozumienie;
4. cel porozumienia;
5. okoliczności zawarcia porozumienia oraz przystąpienia do niego przez wnioskodawcę;
6. szczegółowy opis okoliczności i sposobu funkcjonowania porozumienia oraz charakteru praktyk stosowanych w ramach porozumienia;
7. czas trwania porozumienia;
8. rolę w porozumieniu jego uczestników, w tym wnioskodawcy;
9. imiona, nazwiska i stanowiska służbowe osób pełniących w porozumieniu istotną rolę wraz z jej opisem;
10. czy wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, wniosek o obniżenie kary pieniężnej lub inny wniosek, którego charakter jest równoważny takim wnioskowi, został złożony również do Komisji Europejskiej lub organu ochrony konkurencji innego państwa;
11. czy wnioskodawca planuje złożenie wniosku do organów wymienionych w pkt. 10.

(153) Znaczenie tych informacji omówione zostaje poniżej. W przypadku gdy wnioskodawca jest osobą zarządzającą, przedstawia wymagane informacje w zakresie, w jakim dysponuje nimi ze względu na pełnioną u przedsiębiorcy funkcję i swoją rolę w porozumieniu.⁴⁷ Jeżeli osoba zarządzająca ma trudności z ustaleniem niektórych informacji lub rozsądzeniem, które z nich są niezbędne, nie powinna zwlekać z przedstawieniem wniosku - Prezes Urzędu poinformuje osobę zarządzającą w ramach procedowania wniosku, czy wniosek jest kompletny, a jeżeli

⁴⁶ Art. 113a ust. 5 u.o.k.k. W przypadku wniosków o obniżenie kary pieniężnej - art. 113c ust. 1 pkt. 1 u.o.k.k.

⁴⁷ Art. 113i u.o.k.k.

zajdzie taka potrzeba, przedstawi dodatkowe wyjaśnienie, w jaki sposób informacje powinny być przedstawione (zob. akapit (176) wyjaśnień i uwagi tam w zakresie niekompletności wniosku).

- (154) ***Uczestnicy porozumienia.*** Przez wskazanie uczestników porozumienia należy rozumieć wskazanie przedsiębiorców lub przedsiębiorstw w nim uczestniczących. Przez „uczestników porozumienia” na potrzeby opisu porozumienia we wniosku nie należy rozumieć osób zarządzających. Wskazanie uczestników porozumienia powinno być precyzyjne, tj. wskazywać nazwy i formy organizacyjne poszczególnych podmiotów prawnych, będących przedsiębiorcami lub wchodzącymi potencjalnie w skład przedsiębiorstw w rozumieniu art. 101 TFUE. Jeżeli uczestnicy porozumienia są członkami grup kapitałowych (zob. pkt. 2.8 wyjaśnień), to należy wskazać wszystkie potencjalnie relewantne dla sprawy podmioty z danej grupy kapitałowej, w tym podmioty zagraniczne. Uczestnikiem naruszenia może być też podmiot, który nie działa na rynku, na którym doszło naruszenia, ale bierze udział w ustaleniach i np. pomaga dokonać naruszenia, będąc zarazem przedsiębiorcą - takim podmiotem może być przykładowo agencja konsultingowa, stowarzyszenie branżowe, kancelaria prawna.
- (155) ***Produkty lub usługi.*** We wniosku należy wskazać produkt lub usługę, której dotyczy naruszenie. Jeżeli produkt lub usługa ma bardziej złożony charakter, wniosek powinien wyjaśniać, do czego dany produkt lub usługa służy i jakie potrzeby zaspokaja, kto go nabywa, jak przebiega obrót tym produktem lub usługą. Pożądane jest wskazanie istotności gospodarczej tego produktu lub usługi np. poprzez wskazanie szacunkowych lub realnych wartości obrotu na rynku tego produktu lub usługi, względnie poziomu obrotu realizowanego w tym zakresie przez wnioskodawcę.
- (156) ***Terytorium.*** Opis musi wskazywać, jakiego terytorium dotyczy porozumienie. Co do zasady porozumienie może mieć charakter lokalny, krajowy albo odnosić się do terytorium wykraczającego poza obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli porozumienie wiązało się z kontaktami dotyczącymi różnych lokalnych rynków, a jego uczestnicy konkurują na obszarze całej Polski, to Prezes Urzędu zasadniczo przyjmuje, że terytorium, którego dotyczyło porozumienie, był obszar całej Polski.
- (157) ***Cel porozumienia.*** Przez cel porozumienia należy rozumieć wskazanie, w jaki sposób porozumienie miało ograniczać konkurencję np. celem porozumienia było ustalenie poziomu cen oferowanych konsumentom, przydzielenie uczestnikom

obszarów geograficznych lub klientów na wyłączność i brak konkurowania w tym zakresie, ograniczenie produkcji.

- (158) **Okoliczności zawarcia porozumienia.** Opisując okoliczności zawarcia porozumienia należy wyjaśnić, jaka była geneza poczynionych ustaleń. Przez „zawarcie porozumienia” należy w tym kontekście rozumieć moment, w którym rozpoczęto rozmowy lub naruszenie zaistniało na rynku, nawet jeżeli wnioskodawca przystąpił do niego później (o ile wnioskodawca ma informacje w tym zakresie). Jeżeli okoliczności zawarcia porozumienia i przystąpienia do niego przez wnioskodawcę nie są tożsame (wnioskodawca przystąpił do niego później niż inni uczestnicy porozumienia), to konieczne jest również opisanie odrębnie okoliczności przystąpienia do porozumienia przez wnioskodawcę. Opis okoliczności zawarcia porozumienia powinien w szczególności wskazywać, kto wyszedł z propozycją zawarcia porozumienia, jakie osoby uczestniczyły w zawarciu porozumienia, jak dokładnie dokonano ustaleń (np. na spotkaniu, przez telefon, pisemnie).
- (159) **Szczegółowy opis porozumienia.** Dalszy opis porozumienia powinien szczegółowo omawiać okoliczności i sposób funkcjonowania porozumienia oraz rodzaj praktyk stosowanych w ramach porozumienia. Należy szczegółowo opisać, kto z kim się kontaktował, w jaki sposób (np. spotkania, telefony, korespondencja), jakich dodatkowych ustaleń dokonywano, jakie środki podjęto w celu zagwarantowania respektowania porozumienia, jak kształtowała się aktywność poszczególnych uczestników porozumienia w jego realizacji. Wszystkie te opisy powinny być jak najbardziej dokładne np. jeżeli miały miejsce spotkania, to należy wskazać, gdzie i kto w nich uczestniczył, jakie były wnioski ze spotkań i jak te spotkania przebiegały. Jeżeli kontaktowano się telefonicznie, to należy wskazać numery telefonów, a w przypadku kontaktów korespondencyjnych wykorzystywane adresy.
- (160) **Czas trwania.** Omawiając czas trwania porozumienia należy wskazać najwcześniejszy moment, w którym porozumienie funkcjonowało lub mogło funkcjonować. Dłuższe okresy braku kontaktu między uczestnikami naruszenia nie muszą oznaczać zakończenia porozumienia - należy dokładnie opisać wszystkie kontakty i ustalenia, wskazując na ich całkowity okres. Jeżeli wnioskodawca uczestniczył w porozumieniu krócej niż przez cały okres trwania naruszenia (np. dołączył do niego później, ale wie, że porozumienie istniało także wcześniej), to należy odnotować takie okoliczności. Wnioskodawca powinien też pamiętać, że wraz ze złożeniem wniosku powinien zaprzestać udziału w porozumieniu, ale zarazem nie powinien podejmować działań, które mogłyby zniweczyć skuteczne

prorowadzenie przez Prezesa Urzędu postępowania - w konsekwencji, jeżeli wnioskodawca w chwili powzięcia zamiaru złożenia wniosku nadal uczestniczy w porozumieniu, zasadne może być podjęcie kontaktu roboczego z pracownikami Urzędu (zob. pkt. 2.7, 3.1.3 oraz 3.2 wyjaśnień) i ustalenie pożądanego sposobu działania wnioskodawcy.

- (161) ***Rola poszczególnych uczestników.*** Opisując rolę poszczególnych uczestników porozumienia, należy wskazać, czy uczestnicy naruszenia mieli przypisane jakiegokolwiek specjalne zadania np. któryś z uczestników odpowiadał za przechowywanie dokumentów związanych z naruszeniem, przewodził mu, zainicjował je lub nakłaniał inne podmioty do przystąpienia do naruszenia lub kontynuowania uczestnictwa w nim. Należy wskazać, którzy z uczestników naruszenia byli w nim najbardziej aktywni, a którzy mieli mniej istotną rolę.
- (162) ***Dane osób.*** Wniosek musi wskazywać imiona, nazwiska i stanowiska służbowe osób pełniących w porozumieniu istotną rolę wraz z jej opisem. Tymi osobami są zarówno osoby mogące być potencjalnie uznane za osoby zarządzające, jak i inne osoby. Wnioskodawca powinien przedstawić możliwie szeroką listę osób zaangażowanych w naruszenie, tak aby Prezes Urzędu mógł ocenić, działania których osób mogą wymagać zbadania w toku postępowania.
- (163) ***Inne wnioski.*** Wnioskodawca musi wskazać czy wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, wniosek o obniżenie kary pieniężnej lub inny wniosek, którego charakter jest równoważny takim wnioskowi, został złożony również do Komisji Europejskiej lub organu ochrony konkurencji innego państwa, względnie czy planuje ich złożenie. Dzięki temu Prezes Urzędu jest w stanie łatwiej skoordynować swoje działania dochodzeniowo-śledcze z innymi organami.

5.3.4. Współpraca

- (164) Współpraca w ramach programu łagodzenia kar opiera się na aktywnej pomocy udzielanej przez wnioskodawcę Prezesowi Urzędu. Współpraca ta ma w założeniu ułatwić Prezesowi Urzędu przeprowadzenie postępowania. Współpraca ta nie ogranicza się zatem do bardziej charakterystycznej dla stosunków administracyjnoprawnych formuły, w ramach której podmiot składa wniosek, a organ jedynie go rozpatruje. Od wnioskodawcy oczekiwana jest aktywna postawa w związku ze złożonym wnioskiem, tj. w szczególności podejmowanie działań z własnej inicjatywy.

- (165) Zgodnie z art. 113a ust. 8 u.o.k.k., wnioskodawca jest zobowiązany współpracować z Prezesem Urzędu:
- (i) z zachowaniem dobrej wiary;
 - (ii) w sposób stały;
 - (iii) sprawny;
 - (iv) w pełnym zakresie.
- (166) Przez zachowanie **dobrej wiary** należy w szczególności rozumieć działanie wnioskodawcy, które w rzeczywisty sposób zmierza do uzyskania odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej lub jej obniżenia. Wnioskodawca powinien współpracować rzetelnie, przedstawiać informacje zgodne ze stanem faktycznym i bez wprowadzania Prezesa Urzędu w błąd.
- (167) Przez współpracowanie w **sposób stały** należy rozumieć współpracowanie z Prezesem Urzędu w całym okresie od chwili złożenia wniosku miała ona miejsce. Oznacza to, że okresy dobrej współpracy nie niwelują faktu, że w innym okresie wnioskodawca nie współpracował z Prezesem Urzędu, co w konsekwencji może stanowić naruszenie warunków uczestnictwa w programie łagodzenia kar bądź prowadzić do mniejszego obniżenia kary pieniężnej w przypadku wniosków o obniżenie kary pieniężnej (zob. pkt. 6.4.2 wyjaśnień i omówione tam poziomy obniżenia wysokości kary pieniężnej).
- (168) Przez **sprawną** współpracę należy rozumieć w szczególności współpracę, w toku której wnioskodawca, w ramach swojego przedsiębiorstwa i organizacji pracy w nim, powinien przypisywać priorytet zadaniom związanym z udziałem w programie łagodzenia kar. Prezes Urzędu może oczekiwać, że wnioskodawca, w związku ze współpracą w ramach programu łagodzenia kar, będzie udzielał informacji w sposób szybszy niż w przypadku np. odpowiedzi na wezwania kierowane na podstawie art. 50 u.o.k.k. Prezes Urzędu może też oczekiwać, że w kontaktach roboczych z pracownikami Urzędu, wnioskodawca będzie niezwłocznie odpowiadał na wszelkie wątpliwości i pytania.
- (169) Przez współpracę w **pełnym zakresie** należy w szczególności rozumieć współpracę, w ramach której Prezes Urzędu może oczekiwać od wnioskodawcy dalej idących działań niż np. w ramach art. 50 u.o.k.k. Przykładowo, Prezes Urzędu może oczekiwać, że w odpowiedzi na wezwanie wnioskodawca podejmie dalej idące środki w celu zgromadzenia informacji na potrzeby postępowania niż wymagane byłoby to na gruncie art. 50 u.o.k.k.

(170) W art. 113a ust. 8 u.o.k.k. wskazano pięć przykładowych działań wchodzących w zakres współpracy z Prezesem Urzędu. W ramach tej współpracy wnioskodawca musi:

- (i) z własnej inicjatywy i na żądanie Prezesa Urzędu przedstawiać niezwłocznie wszelkie dowody lub informacje dotyczące porozumienia, którymi dysponuje albo którymi może dysponować, mające istotne znaczenie dla sprawy;
- (ii) umożliwiać odebranie przez Prezesa Urzędu wyjaśnień od osób zarządzających wnioskodawcy, pracowników wnioskodawcy oraz osób wykonujących czynności w jego imieniu lub na jego rzecz, na podstawie umowy cywilnoprawnej, a także podejmować należyte środki w celu umożliwienia odebrania przez Prezesa Urzędu wyjaśnień od osób będących w przeszłości osobami zarządzającymi wnioskodawcy oraz byłych pracowników wnioskodawcy lub osób wykonujących w przeszłości czynności, w jego imieniu lub na jego rzecz, na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- (iii) pozostawać do dyspozycji Prezesa Urzędu w celu udzielenia wyjaśnień mogących przyczynić się do ustalenia faktów;
- (iv) nie niszczyć, nie fałszować, nie zatajać istotnych dowodów lub informacji związanych ze sprawą;
- (v) nie ujawniać faktu złożenia wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej ani jego elementów bez zgody Prezesa Urzędu.

(171) Najistotniejsze kwestie związane z przekazywaniem dowodów, o których mowa w pkt. (i) wyżej, zostały omówione w pkt. 4.2, 5.1.1 oraz 5.2 wyjaśnień.

(172) W zakresie odbierania wyjaśnień od pracowników i innych osób, o których mowa pkt. (ii) wyżej, wnioskodawca powinien w szczególności podjąć należyte starania, aby Prezes Urzędu nie utracił dostępu do istotnych informacji w wyniku np. zakończenia przez wnioskodawcę współpracy z daną osobą. Jeżeli zatem wnioskodawca planuje zakończyć współpracę z daną osobą lub otrzymuje informację, że ta współpraca została wypowiedziana przez tę osobę, wnioskodawca powinien niezwłocznie poinformować o tym Prezesa Urzędu, tak aby w razie potrzeby możliwe było odebranie wyjaśnień od tej osoby. Wnioskodawca powinien zachować informacje umożliwiające kontakt z daną osobą.

- (173) Przez wskazane w pkt. (iii) wyżej pozostawanie do dyspozycji Prezesa Urzędu w celu udzielenia wyjaśnień mogących przyczynić się do ustalenia faktów, należy rozumieć gotowość wnioskodawcy do udzielania wyjaśnień, które mogą obejmować bardziej szczegółowe informacje i mogą wymagać dalej idących działań organizacyjnych po stronie wnioskodawcy niż ma to miejsce w odniesieniu do np. przedsiębiorców wzywanych przez Prezesa Urzędu do przedstawienia informacji na podstawie art. 50 u.o.k.k. Prezes Urzędu może w szczególności oczekiwać, że wnioskodawca tak zorganizuje swoją działalność, że nie będą następowały opóźnienia w odbiorze korespondencji i będzie możliwy kontakt roboczy z wnioskodawcą w celu poczynienia najbardziej pilnych ustaleń co do współpracy w ramach złożonego wniosku.
- (174) Najistotniejsze kwestie związane ze wskazanym w pkt. (iv) wyżej nieniszczeniem, niefałszowaniem, niezatajaniem dowodów, a także wskazanym w pkt. (v) wyżej nieujawnianiem faktu złożenia wniosku bez zgody Prezesa Urzędu zostały omówione w pkt. 3.1.2 oraz 3.1.3 wyjaśnień.

6. Procedowanie wniosku

- (175) Po otrzymaniu wniosku Prezes Urzędu przystępuje do jego wstępnej analizy. Ta analiza może stwarzać podstawy do:
- a) wezwania wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku, jeżeli okazuje się on niekompletny lub zawiera braki formalne;
 - b) wstępnego uwzględnienia wniosku;
 - c) nieuwzględnienia wniosku.
- (176) Sytuacje te zostały omówione niżej w pkt. 6.1 oraz 6.2.
- (177) W pkt. 6.3 oraz 6.4 omówiono dodatkowe kwestie związane z procedowaniem wniosków.
- (178) Na żądanie wnioskodawcy, Prezes Urzędu potwierdza datę i godzinę złożenia wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej.⁴⁸

6.1. Wniosek okazuje się niekompletny lub zawiera braki formalne

- (179) Przez niekompletność wniosku Prezes Urzędu rozumie w szczególności sytuację, w której wniosek nie zawiera określonych informacji, mimo że jego treść wskazuje

⁴⁸ Art. 113a ust. 7 u.o.k.k.

inaczej np. w piśmie stanowiącym część wniosku znajduje się informacja, że elementem wniosku jest również zestawienie przedstawione w odrębnym arkuszu, ale arkusz ten nie został przekazany Prezesowi Urzędu. Niekompletność może polegać też na tym, że co prawda wniosek zawiera wszystkie wymagane elementy formalne, ale treść wniosku sugeruje, że poszczególne opisy we wniosku nie mają kompletnego (pełnego) charakteru.

***Przykład.** Wnioskodawca przedstawia we wniosku opis porozumienia. Opis porozumienia wskazuje, że porozumienie zostało zawarte w toku spotkania, które odbyło się między prezesem zarządu wnioskodawcy a konkurentami, ale nie wskazuje kim konkretnie byli inni uczestnicy porozumienia. Prezes Urzędu może powziąć podejrzenie, że taki opis jest niekompletny, ponieważ co do zasady będzie mało prawdopodobne, że prezes zarządu wnioskodawcy nie wiedział, z którymi przedstawicielami konkurentów konkretnie się spotkał. W konsekwencji Prezes Urzędu może wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia tego braku, uznając że wniosek nie był kompletny, mimo że formalnie zawierał opis okoliczności zawarcia porozumienia oraz przystąpienia do niego przez wnioskodawcę (art. 113a ust. 5 pkt. 5 u.o.k.k.); względnie, Prezes Urzędu może zwrócić się o potwierdzenie, że wnioskodawca rzeczywiście nie posiada takich informacji i opis jest kompletny w świetle rzeczywistej wiedzy wnioskodawcy.*

- (180) Przez braki formalne Prezes Urzędu rozumie w szczególności sytuację, w której wniosek nie zawiera w ogóle któregoś z elementów formalnych wskazanych w art. 113a ust. 5 u.o.k.k. Przykładowo, wnioskodawca w ogóle nie wskazuje we wniosku, jak doszło do zawarcia porozumienia i nie wyjaśnia też, z czego wynika brak opisu w tym zakresie. Brakiem formalnym może być też niewskazanie nazwy i adresu wnioskodawcy lub niezałączenie pełnomocnictwa do jego złożenia.
- (181) W przypadku niekompletności lub braków formalnych wniosku, Prezes Urzędu wzywa do uzupełnienia wniosku w wyznaczonym terminie. Nieuzupełnienie wniosku skutkuje jego nieuwzględnieniem.⁴⁹

6.2. Wstępny status wniosku albo brak jego przyznania

- (182) Jeżeli wniosek jest kompletny i nie zawiera braków formalnych, Prezes Urzędu może:

⁴⁹ § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

- a) albo uznać, że wnioskodawca może spełniać warunki określone w u.o.k.k. dla danego typu wniosku (pkt. 6.2.1 niżej);
- b) albo uznać, że wniosek nie spełnia warunków określonych w u.o.k.k. (pkt. 6.2.2 niżej).

6.2.1. Zawiadomienie o wstępnym statusie

- (183) Prezes Urzędu zawiadamia wnioskodawcę o wstępnym statusie wniosku, jeżeli na podstawie analizy wniosku, informacji lub dowodów uzna, że wnioskodawca może spełniać warunki określone:
 - (i) w art. 113a i art. 113b u.o.k.k. - w przypadku złożenia wniosku o odstępnie od wymierzenia kary pieniężnej;
 - (ii) w art. 113c u.o.k.k. - w przypadku złożenia wniosku o obniżenie kary pieniężnej.
- (184) Informacja w powyższym zakresie nie ma charakteru wiążącego - nie oznacza jeszcze, że wnioskodawca na pewno otrzyma odstępnie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej obniżenie w decyzji kończącej postępowanie.
- (185) Prezes Urzędu będzie zazwyczaj szybciej w stanie ustalić, że wnioskodawca może spełniać warunki określone w art. 113a i art. 113b u.o.k.k. niż w art. 113c u.o.k.k. Wynika to z tego, że Prezesowi Urzędu łatwiej jest ocenić istotność dowodów przedstawionych przez wnioskodawcę we wniosku o odstępnie od wymierzenia kary pieniężnej.
- (186) W przypadku wniosków o obniżenie kary pieniężnej złożonych przed wszczęciem postępowania antymonopolowego, wnioskodawca zazwyczaj otrzyma informację o wstępnym statusie wniosku niedługo przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania antymonopolowego.
- (187) Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek łączny, o którym mowa w pkt. 2.5 wyjaśnień, tj. będzie ubiegał się o odstępnie od wymierzenia kary pieniężnej, a w braku możliwości jego uzyskania o obniżenie kary pieniężnej, Prezes Urzędu może poinformować wnioskodawcę odrębnie o braku możliwości uzyskania odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej, jeżeli ta będzie miała miejsce, a następnie odrębnie o wstępnym statusie w zakresie możliwego obniżenia kary pieniężnej. Innymi słowy, wnioskodawca może najpierw otrzymać informację o braku możliwości uzyskania odstąpienia, a w późniejszym czasie, w odrębnym piśmie, otrzymać informację o wstępnym statusie w zakresie możliwości uzyskania obniżenia kary pieniężnej.

6.2.2. Nieuwzględnienie wniosku

- (188) Jeżeli na podstawie opisanej wyżej analizy wniosku, informacji lub dowodów Prezes Urzędu uzna, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 113a ust. 1-3, 5, 8 i 9, art. 113b ust. 1 lub art. 113c ust. 1 i 2 u.o.k.k. lub podjął działania skutkujące nieuwzględnieniem wniosku, o których mowa w art. 113a ust. 6 u.o.k.k., niezwłocznie zawiadamia wnioskodawcę o nieuwzględnieniu wniosku, wskazując przyczyny jego nieuwzględnienia.
- (189) Wskazanie przyczyn nieuwzględnienia wniosku oznacza, że Prezes Urzędu w formie zwięzłej informuje wnioskodawcę o powodach nieuwzględniania wniosku.
- (190) Jeżeli nieuwzględnieniu będzie podlegał wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary, w którym wnioskodawca nie wystąpił jednocześnie o ewentualne obniżenie kary (zob. pkt. 2.5 wyjaśnień), a nieuwzględnienie wniosku nastąpi w związku z niespełnieniem przez wnioskodawcę warunków, o których mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 lub 3 u.o.k.k., to Prezes Urzędu wezwie wnioskodawcę do złożenia, w terminie 7 dni, oświadczenia w przedmiocie uznania tego wniosku za wniosek o obniżenie kary pieniężnej.⁵⁰

6.3. Sytuacje szczególne

6.3.1. Zawiadomienie ostrzegawcze

- (191) Jeżeli po przestaniu wnioskodawcy zawiadomienia o wstępnym statusie, o którym mowa w pkt. 6.2.1 wyjaśnień, w toku współpracy z wnioskodawcą Prezes Urzędu uzna, że istnieją podstawy do uznania, że:
- a) od złożenia wniosku lub wniosku, o którym mowa w art. 113e ust. 1 u.o.k.k., nie współpracuje z zachowaniem dobrej wiary, w sposób stały, sprawny i w pełnym zakresie;
 - b) nie spełnia warunków określonych w art. 113a, art. 113b lub art. 113c ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k.
- zawiadamia o tym wnioskodawcę.
- (192) W zawiadomieniu zostaje jednocześnie wskazane, że powyższe może skutkować brakiem odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej lub jej obniżenia w decyzji kończącej postępowanie antymonopolowe.

⁵⁰ Art. 113a ust. 3 u.o.k.k.

- (193) Zawiadomienie ostrzegawcze **nie oznacza**, że Prezes Urzędu nie uwzględnił wniosku, ale jedynie, że występowanie wskazanych wcześniej okoliczności może skutkować brakiem odstąpienia od wymierzenia kary lub jej obniżenia w decyzji kończącej postępowanie antymonopolowe.
- (194) Zawiadomienie ostrzegawcze **nie zawsze musi też oznaczać**, że do takiego braku odstąpienia od wymierzenia kary lub jej obniżenia w przyszłości dojdzie. Zawiadomienie zostaje skierowane do wnioskodawcy, jeżeli Prezes Urzędu uzna, że „istnieją podstawy do uznania”, tj. że hipotetycznie możliwe jest przyjęcie, że zaistnieje konieczność braku odstąpienia od wymierzenia kary lub jej obniżenia.
- (195) Oznacza to w praktyce, że jeżeli np. Prezes Urzędu negatywnie ocenia przebieg współpracy z wnioskodawcą, to może skierować do niego zawiadomienie, wskazujące, że wnioskodawca powinien poprawić poziom oferowanej współpracy, jeżeli chce zminimalizować ryzyko, że współpraca ta zostanie uznana za nieodpowiednią i uzasadniającą brak odstąpienia od wymierzenia kary lub jej obniżenia.
- (196) Prezes Urzędu traktuje przesłanie wnioskodawcy zawiadomienia ostrzegawczego jako środek ostatecznie wskazujący wnioskodawcy, że współpraca przebiega źle. Powyższe nie wyklucza możliwości zakomunikowania wnioskodawcy określonych problemów we współpracy wcześniej np. w drodze kontaktów roboczych. Jeżeli mimo takiego zwrócenia uwagi wnioskodawca nie poprawi jakości współpracy, Prezes Urzędu może zdecydować się jednak na skierowanie zawiadomienia ostrzegawczego.

6.3.2. Wycofanie wniosku

- (197) Wnioskodawca może wycofać wniosek. W takiej sytuacji wniosek jest zwracany wnioskodawcy, o czym mowa w pkt. 6.3.3 wyjaśnień.

6.3.3. Zwrot wniosku

- (198) Zgodnie z art. 113g u.o.k.k., w przypadku nieuwzględnienia wniosku o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub wniosku o obniżenie kary pieniężnej albo jego wycofania, Prezes Urzędu zwraca wnioskodawcy wniosek w terminie 7 dni.
- (199) Jednocześnie, zgodnie z art. 113b i 113c u.o.k.k., warunkami odpowiednio uzyskania odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej i obniżenia kary pieniężnej jest złożenie wniosku i przedstawienie dowodów (lub w określonych sytuacjach informacji). Z kolei zgodnie z rozporządzeniem w sprawie programu łagodzenia kar:

„wniosek wraz z dowodami lub informacjami, o których mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k., lub dowodem, o którym mowa w art. 113c ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k., może zostać złożony na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej lub papierowej lub ustnie”.⁵¹ W konsekwencji Prezes Urzędu zwraca wnioskodawcy wniosek, ale nie inne dokumenty i informacje wskazane odpowiednio w u.o.k.k. i rozporządzeniu w sprawie programu łagodzenia kar.

6.4. Wpływ wniosku na wysokość kary pieniężnej

6.4.1. Odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej

- (200) Prezes Urzędu odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej w decyzji kończącej sprawę (art. 113b u.o.k.k.). W takiej sytuacji kara, która w braku złożenia wniosku byłaby nałożona na wnioskodawcę, w ogóle nie jest nakładana.
- (201) Decyzja kończąca sprawę zawiera jednak informację, ile wyniosłaby kara pieniężna w braku złożenia wniosku lub braku jego uwzględnienia. Oznacza to, że w decyzji stwierdzającej naruszenie Prezes Urzędu przedstawia pełne uzasadnienie wysokości kary pieniężnej (tak, jak miałoby to miejsce w braku złożenia wniosku) i jedynie w końcowej części tego uzasadnienia wskazuje, że kara pieniężna w tym wymiarze nie została nałożona w związku ze spełnieniem warunków, o których mowa w art. 113a-113b u.o.k.k.

6.4.2. Obniżenie kary pieniężnej

- (202) W przypadku obniżenia kary pieniężnej (art. 113c u.o.k.k.), ustawodawca przewiduje trzy progi obniżenia, które mogą znaleźć zastosowanie w decyzji kończącej sprawę:
- a) 30-50 proc. - dla pierwszego wnioskodawcy, który spełni warunki wskazane w art. 113c u.o.k.k.;
 - b) 20-30 proc. - dla drugiego wnioskodawcy, który spełni warunki wskazane w art. 113c u.o.k.k.;
 - c) do 20 proc. - dla pozostałych wnioskodawców, którzy spełnią warunki wskazane w art. 113c u.o.k.k.
- (203) Prezes Urzędu w każdej sprawie poddaje analizie, jaką wartość obniżenia przyjąć w odniesieniu do konkretnego wnioskodawcy. Okolicznościami sprzyjającymi

⁵¹ § 2 rozporządzenia w sprawie programu łagodzenia kar.

otrzymaniu maksymalnego obniżenia z danego przedziału są przede wszystkim: (i) przedstawienie dowodów, które w istotny sposób rozszerzają wiedzę Prezesa Urzędu o badanym naruszeniu (tj. wartość materiału dowodowego); (ii) wczesne złożenie wniosku; (iii) wysoka jakość współpracy z wnioskodawcą.

- (204) Jednocześnie, zgodnie z art. 113c ust. 4 u.o.k.k., „W przypadku przedstawienia przez wnioskodawcę istotnych dowodów, które Prezes Urzędu wykorzysta do wykazania istnienia dodatkowych okoliczności, prowadzących do podwyższenia kar pieniężnych nakładanych na uczestników porozumienia, Prezes Urzędu nie bierze pod uwagę tych dodatkowych okoliczności przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej nakładanej na wnioskodawcę, który przedstawił te dowody, jeżeli do podwyższenia nakładanych kar pieniężnych nie doszłoby w przypadku nieprzedstawienia przez wnioskodawcę tych dowodów”.
- (205) Przepis ten ustanawia tzw. częściowe odstępianie od wymierzenia kary pieniężnej (*partial immunity*). Przepis ten ma zastosowanie, gdy przedstawione przez wnioskodawcę dowody pozwalają Prezesowi Urzędu ustalić dodatkowe okoliczności, których uwzględnienie przy wymiarze kary pieniężnej stawiałoby wnioskodawcę w gorszej sytuacji niż w braku ich przedstawienia (prowadziłyby do podwyższenia kary). Może to dotyczyć np. sytuacji, gdy wnioskodawca przedstawia dowody, które wskazują, że praktyka była znacznie bardziej długotrwała niż Prezes Urzędu mógł ustalić na podstawie posiadanych dowodów. W takiej sytuacji, Prezes Urzędu nie uwzględnia takich okoliczności przy wymierzaniu kary pieniężnej nakładanej na wnioskodawcę (mimo że uwzględnia te okoliczności ustalając wysokość kar dla pozostałych uczestników porozumienia). Omawiany przepis gwarantuje, że wnioskodawca współpracując z Prezesem Urzędu nie pogorszy swojej sytuacji.

Przykład: Wnioskodawca A składa 1 stycznia 2025 r. wniosek o odstępianie od wymierzenia kary pieniężnej. Wnioskodawca A wskazuje we wniosku, że po włączeniu do swojej grupy kapitałowej nowej spółki, która działała na rynku od kilku lat, ustalił, że spółka ta od 2020 r. uczestniczyła w kartelu, którego uczestnikami byli A (wnioskodawca), B, C, D i E. Prezes Urzędu przeprowadza 31 stycznia 2025 r. przeszukanie u wszystkich uczestników kartelu. Pozyskane dowody wskazują, że naruszenie trwało od co najmniej 2020 r. W związku z przeszukaniem, 1 marca 2025 r. Wnioskodawca B składa elektronicznie wniosek o obniżenie kary, przedstawiając dowody na to, że naruszenie trwało od 2010 r. W konsekwencji: (i) Prezes Urzędu odstępuje od nałożenia kary na Wnioskodawcę A (w związku z faktem złożenia wniosku, który pozwolił na

przeprowadzenie przeszukania); (ii) nakłada na C, D i E wyższe kary pieniężne (uwzględniając dłuższy okres trwania praktyki, tj. od 2010 r.) niż gdyby miało to miejsce na podstawie dowodów pochodzących od samego A i z przeszukania. W odniesieniu do Wnioskodawcy B z kolei, określając wysokość kary pieniężnej, Prezes Urzędu uwzględnia w odniesieniu do tego wnioskodawcy jedynie okres od 2020 do 2025 r., ponieważ dowody pochodzące od Wnioskodawcy B pozwoliły na stwierdzenie dłuższego okresu praktyki i pozwoliły na nałożenie wyższych kar pieniężnych na C, D i E. Tak ustaloną karę pieniężną Prezes Urzędu następnie obniża na ogólnych zasadach określonych w art. 113c ust. 3 u.o.k.k. Gdyby w odniesieniu do Wnioskodawcy B Prezes Urzędu wziął pod uwagę okres od 2010 do 2025 r., to kara pieniężna nakładana na ten podmiot mogłaby być wyższa niż w braku przedstawienia dowodów, które pozwoliły na poczynienie szerszych ustaleń faktycznych.

- (206) Do opisanego wyżej „częściowego odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej” nie dochodzi jednak, jeżeli wnioskodawca przedstawia dowody dotyczące okoliczności, które Prezes Urzędu jest w stanie udowodnić na podstawie innych posiadanych dowodów. Wnioskodawca pozostaje jednocześnie zobowiązany do przedstawienia takich dowodów na podstawie ogólnych warunków programu łagodzenia kar, tj. w szczególności obowiązku współpracy w zakresie ujawniania dowodów (zob. pkt. 5.3.4 wyjaśnień).

7. Wniosek a dodatkowe obniżenie kary, o którym mowa w art. 113d u.o.k.k.

- (207) Wnioskodawca, który ubiega się o obniżenie kary pieniężnej, może uzyskać dodatkowe obniżenie kary (30 proc. mniej od kary pieniężnej ustalonej na podstawie art. 113c u.o.k.k.) w przypadku, gdy przed wydaniem decyzji w sprawie, w której złożył ten wniosek, jako pierwszy z uczestników innego porozumienia, w sprawie którego nie zostało wszczęte postępowanie antymonopolowe lub wyjaśniające, złożył również wniosek o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej dotyczący tego innego porozumienia i przedstawił informacje lub dowód, o których mowa w art. 113b ust. 1 pkt. 2 u.o.k.k.

- (208) Powyższe rozwiązanie dotyczy zatem przykładowo sytuacji, w której:

1. Przedsiębiorca uczestniczy w np. **zmowie podziałowej** dotyczącej produktu A z przedsiębiorcami X i Y;
2. Przedsiębiorca składa do Prezesa Urzędu wniosek o obniżenie kary pieniężnej w związku z tym porozumieniem;

3. Jednocześnie przedsiębiorca ten uczestniczy w np. **zmowie cenowej** z przedsiębiorcą Z, dotyczącej produktu B, który nie jest substytutem produktu A;
 4. Prezes Urzędu nie wie o istnieniu wskazanej wyżej umowy cenowej;
 5. Przedsiębiorca ten składa do Prezesa Urzędu wnioski o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej za udział we wskazanej wyżej umowie cenowej.
- (209) W takiej sytuacji wskazany wyżej przedsiębiorca może liczyć na dodatkowe obniżenie 30 proc. w sprawie umowy podziałowej, a zarazem odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej w sprawie umowy cenowej.
- (210) Przez „inne porozumienie” należy rozumieć porozumienie, które jest odrębnym naruszeniem lub elementem takiego odrębnego naruszenia (tj. można je uznać za część odrębnego jednolitego i ciągłego naruszenia).⁵² Oceniając, czy porozumienie stanowi odrębne naruszenie lub element takiego odrębnego naruszenia, Prezes Urzędu będzie brał pod uwagę aspekt podmiotowy, produktowy i czasowy praktyki, a także cel, któremu służyło dane porozumienie.
- Przykład 1:** Porozumienie wertykalne między producentem A i dystrybutorami B, C, D polegające na ustalaniu - od 2010 r. - minimalnych cen odsprzedaży oraz ustalaniu - od 2015 r. - również terytorialnego podziału rynku tych samych produktów może zostać uznane za jednolite i ciągłe naruszenie.*
- Przykład 2:** Porozumienie horyzontalne polegające na ustalaniu cen produktów X zawarte przez A, B i C oraz porozumienie horyzontalne polegające na podziale rynku produktów Y zawarte C, D i E mogą zostać uznane za dwa odrębne naruszenia.*
- (211) Sposób ubiegania się o to obniżenie został omówiony w pkt. 2.6.1 wyjaśnień.
- (212) Obniżenie 30 proc., o którym mowa w art. 113d u.o.k.k., odnoszone jest do kary pieniężnej, jaka byłaby wynikiem zastosowania art. 113c u.o.k.k. W konsekwencji wysokość obniżenia nie jest efektem prostego zsumowania wartości obniżenia kary pieniężnej wynikającego z zastosowania art. 113c u.o.k.k., ale przemnożenia obu tych obniżzeń.

⁵² Co do jednolitego i ciągłego naruszenia zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P, *Anic Participazioni*, EU:C:1999:356, akapit 79-82.

Przykład: Wnioskodawca może liczyć na obniżenie 50 proc. na podstawie art. 113c u.o.k.k. Jednocześnie wnioskodawca otrzymuje dodatkowe obniżenie o 30 proc. na podstawie art. 113d u.o.k.k. Na podstawie art. 106 u.o.k.k. nakładana kara wyniosłaby 100 000 000 zł. Kara po obniżeniach wynosi: $100\,000\,000\text{ zł} - [(100\,000\,000\text{ zł} * 50\%) + (100\,000\,000\text{ zł} * 50\% * 30\%)]$
 $= 100\,000\,000\text{ zł} - (50\,000\,000\text{ zł} + 15\,000\,000\text{ zł}) = 35\,000\,000\text{ zł}.$

- (213) Obniżenie jest dokonywane jednorazowo (nie jest możliwe wielokrotne korzystanie w pierwszej sprawie z obniżenia poprzez składanie kolejnych wniosków dotyczących innych spraw).

8. Wniosek a dobrowolne poddanie się karze

- (214) Dobrowolne poddanie się karze, o którym mowa w art. 89a u.o.k.k., wiąże się z obniżeniem kary pieniężnej o 10 proc. (w stosunku do kary jaka byłaby nałożona, gdyby strona nie brała udziału w procedurze).
- (215) Dobrowolne poddanie się karze i program łagodzenia kar to dwie odrębne instytucje. Procedura dobrowolnego poddania się karze może zostać zainicjowana przez Prezesa Urzędu lub na wniosek strony.
- (216) W przypadku dobrowolnego poddania się karze pieniężnej, obniżenie kary pieniężnej, o którym mowa w art. 113c u.o.k.k., kumuluje się z obniżeniem kary pieniężnej związanym z dobrowolnym poddaniem się karze w ten sposób, że oba obniżenia procentowe zostają do siebie dodane (np. $50\% + 10\% = 60\%$). Wynika to z tego, że zarówno art. 113c u.o.k.k., jak i 89a u.o.k.k. odnoszą obniżenie kary do kary, o której mowa w art. 106 u.o.k.k.
- (217) W przypadku, gdy wnioskodawca dodatkowo korzysta z obniżenia, o którym mowa w art. 113d u.o.k.k., kara pieniężna, o której mowa w art. 113c u.o.k.k. jest dodatkowo obniżana o 30 proc., a niezależnie od tego wnioskodawca korzysta z obniżenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 u.o.k.k. o 10 proc. Wynika to z tego, że o ile art. 113c u.o.k.k. i 89a u.o.k.k. odnoszą się do kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 u.o.k.k., to art. 113d u.o.k.k. odnosi się do kary pieniężnej będącej wynikiem zastosowania art. 113c u.o.k.k.

Przykład 1: Kara pieniężna została ustalona dla przedsiębiorcy A w wysokości 100 000 000 zł. Kara ta mieści się w górnym pułapie kary pieniężnej przewidzianej w art. 106 u.o.k.k. Przedsiębiorca A w związku ze współpracą w ramach programu łagodzenia kar może liczyć na obniżenie kary pieniężnej w wysokości 50 proc. Jednocześnie przedsiębiorca A dobrowolnie poddaje się

karze, a Prezes Urzędu przyjmuje to dobrowolne poddanie się karze, w związku z czym przedsiębiorca A może liczyć na obniżenie kary pieniężnej w wysokości 10 proc. Z uwagi na fakt, że w odniesieniu do przedsiębiorcy A mają zastosowanie dwa obniżenia kary pieniężnej, zostają one do siebie dodane (50% + 10%), w wyniku czego przedsiębiorca A może liczyć na obniżenie kary pieniężnej wynoszące 60 proc. W konsekwencji kara pieniężna, która zostaje ostatecznie nałożona na przedsiębiorcę A wynosi: 100 000 000 zł - (100 000 000 * 60%) = 40 000 000 zł.

Przykład 2: W stanie faktycznym zachodzi sytuacja podobna jak w Przykładzie 1, ale przedsiębiorca A dodatkowo korzysta z obniżenia 30 proc., o którym mowa w art. 113d u.o.k.k. Kumulacja obniżeń następuje w ten sposób, że wartość 30 proc. odnoszona jest do wysokości kary pieniężnej, jaka byłaby wynikiem zastosowania art. 113c u.o.k.k., a obniżenie wynikające z art. 89a u.o.k.k. odnoszone jest do wysokości kary pieniężnej, jaka byłaby wynikiem zastosowania samego art. 106 u.o.k.k. W konsekwencji kara pieniężna, która zostaje ostatecznie nałożona na przedsiębiorcę A wynosi: 100 000 000 zł - [(100 000 000 * 50%) + (100 000 000 * 50% * 30%)] - (100 000 000 * 10%) = 100 000 000 - (50 000 000 + 15 000 000) - 10 000 000 = 25 000 000 zł.

9. Wniosek a status sygnalisty

- (218) Urząd prowadzi program pozyskiwania informacji od sygnalistów (tzw. *non-leniency whistleblowers*). Sygnalistą jest co do zasady osoba fizyczna posiadająca szczególne informacje np. w związku z zatrudnieniem lub dawnym zatrudnieniem u podmiotu, który naruszył prawo. Sygnalista może zgłosić naruszenie anonimowo, tj. nie ujawniać Urzędowi swojej tożsamości.
- (219) Osoby zarządzające chcące poinformować Urząd o naruszeniu jako sygnaliści powinny przeanalizować, czy same nie ponoszą za nie odpowiedzialności na podstawie art. 6a u.o.k.k.⁵³ Jeżeli osoba zarządzająca uczestniczyła w naruszeniu, to powinna rozważyć złożenie wniosku w ramach programu łagodzenia kar, a nie przedstawiać informację w ramach programu pozyskiwania informacji od sygnalistów.

⁵³ W zakresie definicji „osoby zarządzającej” zob. akapit (10) wyjaśnień i zamieszczony tam przypis. Osobą zarządzającą nie jest jedynie członek organu zarządzającego spółki.

- (220) Złożenie wniosku w ramach programu łagodzenia kar daje osobie zarządzającej możliwość uniknięcia lub otrzymania niższej kary pieniężnej w wyniku zastosowania art. 113a-113c u.o.k.k. Niezłożenie wniosku w ramach programu łagodzenia kar będzie oznaczało, że osoba zarządzająca nie będzie korzystała z tej dodatkowej ochrony.

WSPÓŁPRACA Z UOKiK PRZEZ UCZESTNIKÓW ZMÓW RYNKOWYCH

Program łagodzenia kar (*leniency*)

1. Program łagodzenia kar (*leniency*) adresowany jest do przedsiębiorców (np. spółek) oraz osób zarządzających (np. członków zarządu spółki), którzy działają jako wnioskodawcy w tym programie.
2. Program łagodzenia kar dotyczy współpracy wnioskodawcy z UOKiK. Ta współpraca polega na ujawnieniu UOKiK przez wnioskodawcę swojego udziału w antykonkurencyjnym porozumieniu (zmowie rynkowej) oraz na współpracy z UOKiK w toku prowadzonego przez UOKiK postępowania.
3. W związku z uczestnictwem w programie łagodzenia kar, wnioskodawca, który w braku złożenia wniosku sam mógłby zostać ukarany, może:
 - a) całkowicie uniknąć kary pieniężnej (wniosek o odstąpienie od kary pieniężnej) - UOKiK nie nakłada w ogóle kary na wnioskodawcę w związku z jego uczestnictwem w zмовie;
 - b) częściowo uniknąć kary pieniężnej (wniosek o obniżenie kary pieniężnej) - UOKiK nałoży karę na wnioskodawcę, ale w niższym wymiarze niż gdyby wnioskodawca nie zdecydował się na współpracę (maksymalne obniżenie kary wynosi 50 proc.).
4. Kluczowe w programie łagodzenia kar jest jak najszybsze ujawnienie UOKiK naruszenia prawa - jeżeli wnioskodawca zrobi to przed innymi uczestnikami zмовы i jeszcze nim UOKiK zaczął badać sprawę (np. nim przeprowadził przeszukanie), to ma większe szanse na to, że uzyska całkowite odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej.
5. Decydując się na współpracę wnioskodawca nie może ujawniać zamiaru ani faktu złożenia wniosku innym podmiotom, w szczególności innym uczestnikom zмовы.
6. Wnioskodawca nie może niszczyć, fałszować, ani ukrywać dowodów zмовы.
7. Wniosek można złożyć w formie pisemnej, elektronicznej lub ustnej.
8. Pytania dotyczące programu łagodzenia kar można kierować na adres e-mail: leniency@uokik.gov.pl. UOKiK prowadzi również infolinię dotyczącą programu łagodzenia kar (numer telefonu 22 55 60 555).

9. Szczegółowe informacje dotyczące programu łagodzenia kar można znaleźć w Wyjaśnieniach w sprawie programu łagodzenia kar.